

Naamgeving binnen Nederlandse gezinnen tussen 1983 en 1999

Gerrit Bloothoof

Utrecht Institute of Linguistics OTS
Trans 10, 3512 JK Utrecht, Nederland
e-mail: Gerrit.Bloothoof@let.uu.nl

I. Inleiding

De voornaamgeving in Nederland is in de tweede helft van de twintigste eeuw belangrijk veranderd. Voor die tijd was de voornaamgeving traditioneel en voornamelijk door vernoeming bepaald, maar op de vleugels van algemene maatschappelijke veranderingen zijn in de afgelopen vijftig jaar ouders de voornamen van hun kinderen naar eigen voorkeur gaan kiezen. Om een inzicht te krijgen in die voorkeuren zijn steekproefgewijze frequentielijsten van voornamen onvoldoende. Door de opkomst van de informatietechnologie zijn nu grote elektronische voornaambestanden beschikbaar gekomen die van onschatbare waarde zijn voor naamkundig onderzoek.

Dit artikel over de voornaamgeving binnen Nederlandse gezinnen is gebaseerd op de voornamen van vrijwel alle 3,5 miljoen kinderen die tussen 1983 en 1999 in Nederland zijn geboren. Deze kinderen kregen circa 150.000 verschillende voornamen. Een bespreking van al deze voornamen, zelfs al zouden we ons beperken tot de meest frequente, is in kort bestek onmogelijk. Belangrijker is het om algemene tendensen op te sporen, omdat naar verwachting bepaalde groepen voornamen zich globaal op eenzelfde wijze zullen ontwikkelen. Bij het onderscheiden van voornaamgroepen zouden we ons kunnen laten leiden door hun naamkundige karakteristieken zoals taal, cultuur en ontstaansgeschiedenis. Dat zullen we in dit artikel *niet* doen. We hebben namelijk niet alleen de voornamen van alle kinderen ter beschikking, maar ook de voornamen van kinderen zoals ze *per gezin* voorkomen. Dit biedt een unieke mogelijkheid om onderzoek te doen naar hoe verwantschap tussen voornamen *door ouders* wordt ervaren. Het uitgangspunt daarbij is dat ouders bij de keuze van namen voor hun kinderen een zekere mate van overeenkomst tussen de namen nastreven. Dit is uiteraard alleen te bestuderen als twee of meer kinderen in een gezin geboren zijn. De ouders kunnen traditionele namen kiezen zoals *Hendrik* en *Dirk*, maar ook bijvoorbeeld voor *Kevin* en *Kim*. Het lijkt minder waarschijnlijk dat in één gezin voor *Hendrik* en *Kevin* wordt gekozen, of voor *Ahmed* en *Piet*. De kernhypothese van het onderzoek is dat er in de Nederlandse samenleving groepen ouders bestaan die zich onderscheiden door de keuze van de namen die ze aan hun kinderen geven. Zo'n groep ouders kenmerkt zich doordat een bepaalde groep voornamen relatief vaak in hun gezinnen voorkomt. Voornaamgroepen kunnen dan een indicator zijn van subculturen in onze samenleving. In dit artikel willen we proberen voornaamgroepen op te sporen voor de periode 1983 tot 1999.

We bespreken in het vervolg eerst de voornaambestanden waarop het onderzoek is gebaseerd. Om de betrekkelijk korte periode van 1983 tot 1999 enig historisch perspectief te geven, zullen we ter vergelijking ook gebruik maken van een representatief bestand van voornamen tussen 1900 en 1950. Daarna zullen we ingaan op de methode om uit de informatie over

voornamen binnen een gezin de voornamen te groeperen. De 25 grootste resulterende voornaamgroepen worden besproken. Daarbij worden uiteraard de meest voorkomende voornamen van jongens- en meisjesnamen in een groep gegeven en de procentuele bijdrage van de groep in het totaal aantal naamdragers per jaar tussen 1983 en 1999. Deze getallen zullen worden vergeleken met de procentuele grootte van dezelfde voornaamgroep in de decennia tussen 1900 en 1950. Ten slotte worden relaties *tussen* de voornaamgroepen gebruikt om een kaart van de Nederlandse voornaamgeving te maken waarin de twintigste-eeuwse ontwikkeling van traditionele voornaamgeving tot de verscheidenheid van de hedendaagse naamgeving zichtbaar wordt.

II. Voornaambestanden

Het AKW-voornamenbestand

De hier gebruikte moderne voornamenbestanden zijn aan het Meertens Instituut beschikbaar gesteld door de Sociale Verzekeringsbank¹. Deze bevatten de eerste voornaam van alle kinderen die in aanmerking komen voor een uitkering in het kader van de Algemene Kinderbijslag Wet (AKW). Dat zijn bijna alle kinderen in Nederland, ongeveer 200.000 per jaar voor alle jaren tussen 1983 en 1999. In totaal betreft het ruim 3,5 miljoen naamdragers van in totaal 152.274 verschillende voornamen. Dat zijn bijzonder veel verschillende namen. Het blijkt echter dat 100.868 voornamen maar aan één kind werden gegeven in de periode 1983-1999. Daarentegen vertegenwoordigen de 3120 voornamen die ieder aan meer dan 100 kinderen werden gegeven, samen bijna 3 miljoen kinderen.

Het AKW-gezinsnamenbestand

Omdat voor de AKW-uitkering de gezinssamenstelling bekend moet zijn, kunnen de voornamen per gezin worden gegroepeerd. Dit is unieke informatie waarmee de voornaamgeving per gezin kan worden bestudeerd. Het totaal aantal gezinnen met kinderen die geboren zijn tussen 1983 en 1999 bedraagt 1.892.627. De verdeling van het aantal uitkeringsgerechtigde kinderen per gezin wordt in Tabel 1 gegeven. Dit aantal is *niet* de echte verdeling van het totaal aantal kinderen per gezin, omdat kinderen die vóór 1983 zijn geboren of vanaf 2000 nog geboren zullen worden niet in het bestand zijn opgenomen.

De gezinnen met slechts één kind zijn voor onderzoek naar naamrelaties binnen een gezin vanzelfsprekend niet relevant. Zo resteren 1.169.573 gezinnen met twee of meer kinderen (van de 1,9 miljoen gezinnen). Het totaal aantal betrokken kinderen is 2.811.800. Het totaal aantal verschillende voornamen van deze kinderen is 127.101.

¹ Met toestemming van de hoofddirectie van de SVB, waarvoor onze oprechte dank. Uit de voor wetenschappelijk onderzoek aan het Meertens Instituut beschikbaar gestelde bestanden zijn geen privégegevens af te leiden.

Tabel 1. Aantal gezinnen met een bepaald aantal kinderen geboren in de periode 1983-1999.

Aantal kinderen in een gezin	Aantal gezinnen
1	723.054
2	814.637
3	271.665
4	61.449
5	14.306
6	4.575
7	1.691
8	746
9	285
10	119
11	60
12	20
> 12	20

Het CBG-bestand

Om de informatie over de voornaamgeving tussen 1983 en 1999 enig historisch perspectief te geven, werd gebruik gemaakt van een bestand dat ter beschikking is gesteld door het Centraal Bureau voor Genealogie. Dit bestand bevat de eerste voornaam van alle tussen 1994 en 1998 op een leeftijd van minstens 50 jaar overleden personen. Het gaat om 404.776 personen die samen 13.446 verschillende voornamen hebben. Omdat de geboortedata van deze personen de periode 1880 - 1948 bestrijken, kan de ontwikkeling in de naamgeving in die periode op vrij grote aantallen naamdragers worden gebaseerd. We zullen deze informatie later per decennium geven. Het totaal aantal naamdragers per decennium staat in Tabel 2.

Tabel 2. Verdeling van naamdragers in het CBG-bestand per decennium.

	1880-1890	1890-1900	1900-1910	1910-1920	1920-1930	1930-1940	1940-1950
Mannen	59	10.875	91.254	128.314	86.808	39.249	9.188
Vrouwen	63	12.105	101.414	141.595	95.635	43.642	10.331

III. Voornaamparen in een gezin

Uit het AKW-gezinsnamenbestand werden alle naamparen gevormd die in één gezin voorkomen, ongeacht het geslacht van de kinderen. Het aantal malen dat zo'n naampaar voorkomt in het gehele bestand werd geteld. In een gezin met twee kinderen komen slechts twee naamparen voor: [naam1, naam2] en [naam2, naam1]. We maken een onderscheid naar de volgorde van de namen omdat het zowel belangrijk is om te weten dat *Hans* een zus *Grietje* heeft, als dat *Grietje* een broer *Hans* heeft. In een gezin met drie kinderen zijn er zes naamparen: [naam1, naam2], [naam2, naam1], [naam1, naam3], [naam3, naam1], [naam2, naam3], [naam3, naam2]. En zo verder voor grotere gezinnen.

In totaal zijn er in de 1.169.573 gezinnen 2.116.995 verschillende naamparen. Deze naamparen komen samen 4.576.799 maal voor. Dit totaal aantal naamparen is veel groter dan het aantal betrokken kinderen, omdat een naam in een gezin in meerdere paren voorkomt, zoals hierboven is uitgelegd. In een gezin met twee kinderen zijn er twee naamparen, in een gezin met drie kinderen vier naamparen, enzovoort.

Er kan geteld worden hoe vaak een bepaald naampaar voorkomt. Tabel 3 geeft het aantal naamparen dat precies één keer voorkomt, precies twee keer voorkomt, enzovoort.

Tabel 3. Aantal naamparen met een bepaalde frequentie van voorkomen.

Naampaar frequentie	Aantal naamparen
1	1.638.414
2	210.265
3	83.463
4	44.921
5	28.168
6	19.260
7	14.032
8	10.738
9	8.150
10	6.757
...	...

Het meest frequente naampaar is *Johannes-Maria*, dat in 1091 gezinnen voorkomt. Tabel 4 geeft de meest frequente naamparen. De naamparen in deze tabel bestaan uiteraard uit namen die zelf hoogfrequent zijn: *Johannes*, *Maria*, *Johanna*, *Jeroen*, *Martijn*, *Mohamed*, *Fatima*, *Anna*, *Cornelis*, *Hendrik*, *Jan*, *Lars* en *Niels*.

Tabel 4. De meest frequente naamparen in een gezin.

Naampaar frequentie	Naampaar	
1091	<i>Johannes</i>	<i>Maria</i>
790	<i>Johannes</i>	<i>Johanna</i>
754	<i>Jeroen</i>	<i>Martijn</i>
727	<i>Johanna</i>	<i>Maria</i>
658	<i>Maria</i>	<i>Maria</i>
588	<i>Johannes</i>	<i>Johannes</i>
572	<i>Mohamed</i>	<i>Fatima</i>
546	<i>Cornelis</i>	<i>Maria</i>
466	<i>Johannes</i>	<i>Anna</i>
464	<i>Johannes</i>	<i>Cornelis</i>
463	<i>Hendrik</i>	<i>Jan</i>
462	<i>Anna</i>	<i>Maria</i>
459	<i>Lars</i>	<i>Niels</i>
...

In Tabel 4 zien we ook de naamparen [*Maria, Maria*] en [*Johannes, Johannes*], waarschijnlijk omdat deze kinderen pas in de tweede of verdere voornaam onderscheiden worden.

Naamparen die weinig voorkomen zullen ons niet veel helpen om voornaamgroepen te onderscheiden. Daarom zijn naamparen die minder dan vier keer voorkomen niet in de verdere analyse betrokken. Dat leidt tot een sterke reductie van het aantal betrokken voornamen, namelijk 4013. De overige 123.088 voornamen – waarvoor dus geen naamparen bestaan die meer dan drie keer voorkomen – laten we hier buiten beschouwing. De 4013 resterende voornamen zijn overigens belangrijk genoeg, want in het totale bestand van 3,5 miljoen kinderen nemen ze 3 miljoen kinderen voor hun rekening. De 4013 voornamen hebben onderling 51.101 verschillende naamparen. Het theoretisch maximum voor 4013 voornamen is 16 miljoen naamparen. Dat er veel minder zijn duidt al op sterke groepsbeperkingen. De 51.101 naamparen komen samen 3.886.727 maal voor, dat is 85% van het totale aantal.

IV. Groeperen van voornamen

We veronderstellen dat ouders bepaalde motieven volgen bij het kiezen van een voornaam voor een kind. Die motieven resulteren erin dat een keuze gemaakt wordt uit een beperkte groep voornamen die allemaal aan de motieven voldoen. Een tweede veronderstelling is dat alle voornamen van kinderen in één gezin op grond van hetzelfde motief gekozen worden. De kans dat de voornamen *Dirk*, *Fatima* en *Kwame* in één gezin voorkomen, is op grond van deze redenering zeer klein. De drie namen behoren immers tot drie verschillende culturen, de Nederlandse, de Arabische en de Afrikaanse. Het behoren tot een cultuur beperkt de namenvoorraad en kan beschouwd worden als een onbewust (want vanzelfsprekend) motief. Naast zo'n breed en algemeen motief kunnen er tal van andere motieven zijn, zoals een voorkeur voor een bepaald naameinde voor alle kinderen, voor klankovereenkomsten, voor Engelse namen, voor Friese namen, voor traditioneel Nederlandse namen, voor oudtestamentische namen, voor moderne Nederlandse namen, enzovoort. Onderzoek naar de naamgeving van kinderen binnen een gezin verschaft kennis over die verschillende motieven.

We gaan nu van de veronderstelling uit dat voornaamgroepen inderdaad bestaan. Als voorbeeld nemen we oudtestamentische namen. Daarin kan de naam *Esther* voorkomen. Alle voornamen van broers en zusters van *Esther* zouden, als ouders onze hypothese volgen, eveneens allemaal tot dezelfde groep moeten behoren. Dat zal in de praktijk zeker niet precies het geval zijn, maar we verwachten wel dat bij broers en zusters van *Esther* relatief veel oudtestamentische namen voorkomen. We berekenen voor alle namen van broers en zusters van *Esther* het percentage ten opzichte van het *totaal* aantal broers en zuster van *Esther*. Er zijn 7967 meisjes met de voornaam *Esther*, en die hebben samen 12.973 broers en zusters (met 2157 verschillende namen)². Van die 2157 namen komen er een beperkt aantal vaak voor, andere zelden. Deze verdeling staat in Tabel 5. We zien in Tabel 5, die nog niet beperkt is tot het minimum van vier naamdragers (zie einde paragraaf 3), dat weinig frequente namen van broers en zusters (minder dan vier) met 1615 voornamen het leeuwendeel vormen van het totaal van 2157 voornamen. Zoals gezegd laten we deze gevallen buiten beschouwing.

² We gebruiken het werkelijke aantal broers en zusters, en niet het aantal dat ontstaat door de beperking van naamparen die minstens vier keer voorkomen.

Tabel 5. Aantallen namen van broers en zusters van meisjes met de naam *Esther* in hun verdeling per aantal naamdragers.

Aantal naamdragers per naam	Aantal namen
≥ 10	279
9	27
8	27
7	37
6	33
5	62
4	77
3	129
2	288
1	1198

Bij de meest frequente voornamen van broers en zusters van *Esther* vinden we *Judith* met 276 naamdragers, dat is 2,1% van alle broers en zusters van *Esther*. Om dit percentage goed te kunnen beoordelen, moeten we ook onderzoeken hoe vaak de naam *Judith* in het algemeen voorkomt. Als er maar weinig meisjes *Judith* heten, dan is die 2,1% van meer gewicht dan wanneer er zeer veel meisjes met die naam zijn. Voor *Judith* geldt dat 4828 meisjes de naam dragen en dat die meisjes samen 8033 broers en zusters hebben. Vanuit *Judith* gezien zijn er 276 zusters die *Esther* heten, en dat is ten opzichte van *Judith* 3,4% van alle broers en zusters van *Judith*. Voor de relatie tussen de voornamen *Esther* en *Judith* berekenen we het (geometrisch³) gemiddelde van de beide percentages, dat is 2,7%, en we beschouwen dit getal als een maat voor de onderlinge relatie tussen de beide namen⁴. We kunnen dit uitrekenen voor alle naamparen. Voor *Esther* en *Judith* staan de afzonderlijke top-10 van de meest verbonden namen in Tabel 6.

³ Het geometrisch gemiddelde is de wortel uit het product van de twee percentages waarover het gemiddelde wordt berekend. Dit gemiddelde weegt sterk afwijkende (kleine) percentages beter dan het bekende rekenkundig gemiddelde. Het geometrisch gemiddelde van 10% en 0.1% is 1%, het rekenkundig gemiddelde is 5.05%.

⁴ Veel complexere relaties dan de hier voorgestelde zijn denkbaar. Een mogelijkheid is om de *hele* verdeling van de voornamen van broers en zusters van elke naam van het naampaar te vergelijken met een goodness-of-fit maat (Chi-kwadraat). Dit faalt echter omdat het groepskenmerkende deel van de voornamen van broers en zussen maar een beperkt gedeelte van de hele verdeling vormt.

Tabel 6. Overzicht van de meest verwante voornamen van respectievelijk *Esther* en *Judith*.***Esther* (heeft in totaal 12973 broers en zusters)**

Voornaam	Aantal broers of zuster van <i>Esther</i> met <Voornaam>	Totaal aantal broers en zusters van <Voornaam>	Relatiepercentage
<i>Judith</i>	276	8033	2,7
<i>Mirjam</i>	193	4874	2,4
<i>Ruben</i>	144	11560	1,2
<i>David</i>	129	9595	1,2
<i>Daniël</i>	149	13284	1,1
<i>Linda</i>	153	15153	1,1
<i>Jeroen</i>	169	23546	1,0
<i>Mark</i>	150	19466	0,9
<i>Astrid</i>	53	2909	0,9
<i>Laura</i>	132	18505	0,8

***Judith* (heeft in totaal 8033 broers en zusters)**

Voornaam	Aantal broers of zuster van <i>Judith</i> met <Voornaam>	Totaal aantal broers en zusters van <Voornaam>	Relatiepercentage
<i>Esther</i>	276	12973	2,7
<i>Mirjam</i>	103	4874	1,6
<i>Ruben</i>	101	11560	1,0
<i>Miriam</i>	30	1903	0,8
<i>Ingrid</i>	33	2844	0,7
<i>Mark</i>	84	19466	0,7
<i>Linda</i>	74	15153	0,7
<i>Jeroen</i>	92	23546	0,6
<i>David</i>	55	9595	0,6
<i>Matthijs</i>	47	6834	0,6

We zien voor zowel *Esther* als *Judith* in de top van de lijsten inderdaad oudtestamentische namen verschijnen, maar ook dat in de top-10 andere moderne namen voorkomen zoals *Linda*, *Mark* en *Jeroen*. Ook zien we dat weliswaar de eerste top-10 namen dezelfde zijn voor *Esther* en *Judith*, maar dat er daarna ook verschillen zijn.

Op basis van gegevens als hier voor *Esther* en *Judith* zijn gepresenteerd, is het mogelijk om voornamen in groepen bij elkaar te brengen, zodanig dat de namen in een groep onderling relatief hoge relatiepercentages hebben. De vrij complexe procedure wordt beschreven in Bijlage A.

V. Voornaamgroepen

De 4013 voornamen die een naampaar vormen dat meer dan vier keer voorkomt (zie einde paragraaf 3) werden na de bovengenoemde procedure opgedeeld in 340 voornaamgroepen. Elke voornaamgroep kreeg de naam van de meest frequente jongens- en meisjesnaam in de groep (tenzij één van beide geslachten niet vertegenwoordigd is). De top-25 van de voornaamgroepen staat in Tabel 7.

Tabel 7. Top-25 van voornaamgroepen. Het aantal naamdragers in een voornaamgroep is gebaseerd op het totale AKW-bestand van kinderen die geboren zijn tussen 1983 en 1999; de groepen zijn op dit aantal geordend.

	Voornaamgroep	Aantal voornamen in de groep	Aantal naamdragers in de groep	Relatie- percentage van namen binnen de groep
1	Dennis/Laura	228	430858	14.7
2	Johannes/Maria	386	281127	23.0
3	Jeroen/Suzanne	99	220671	10.7
4	Kevin/Kim	175	214308	11.5
5	Michael/Melissa	174	208225	12.9
6	Mark/Linda	95	181813	12.1
7	Jan/Hendrika	397	179276	16.5
8	Bart/Anne	107	162214	13.1
9	Mohamed/Nadia	586	135345	33.0
10	Tim/Lisa	68	120560	7.9
11	Daniël /Naomi	84	98132	7.8
12	Niels /Kirsten	64	68254	8.0
13	Jelle/Fenna	59	46006	5.3
14	Laurens/Willemijn	53	45301	4.5
15	Sanne	22	30036	3.1
16	Mustafa/Fatma	104	28958	17.1
17	Iris	17	28623	5.3
18	Maaïke	24	26992	4.4
19	Anouk	15	23450	3.1
20	Emma	19	22020	3.1
21	Ricardo/Isabella	41	21319	6.2
22	Esther	8	21021	4.3
23	Britt	28	20153	5.7
24	Marjolein	11	16453	3.8
25	Marieke	13	15502	2.5

We zien dat er grote verschillen zijn tussen het aantal namen per groep. Binnen de 4013 voornamen heeft de voornaamgroep Jan/Hendrika de meeste namen (397) en het aantal loopt af (buiten de top-25) tot slechts 2 namen per groep. Delen we het aantal naamdragers per groep door het aantal namen in de groep, dan zien we dat het gemiddelde aantal naamdragers *per naam* ruwweg varieert tussen 260 (Mohamed/Nadia) en 2200 (Jeroen/Suzanne). Als er veel populaire namen in een groep voorkomen, dan is dit gemiddelde het hoogste.

Onze voorbeeldnaam *Esther* resulteert in de voornaamgroep *Esther* met *Esther* (9633), *Judith* (5843), *Mirjam* (3329), *Miriam* (1434), *Edith* (318), *Myriam* (182), *Renata* (185) en *Rivka* (97). Tussen haakjes staan het totaal aantal naamdragers in de periode 1983-1999. Het groepje wordt grotendeels gevormd door joodse meisjesnamen *Esther*, *Judith*, *Mirjam* / *Miriam* / *Myriam* en *Rivka*. Waarschijnlijk is *Edith* bij de groep gekomen vanwege de overeenkomst in naameinde met *Judith*, en niet op grond van het voorkomen in het oude testament (*Edith* geldt als een Angelsaksische naam). *Judith* blijkt de meest voorkomende naam van zusters van *Edith* te zijn. Dat wijst er op dat meerdere motieven aan een voornaamgroep ten grondslag kunnen liggen.

Relatiepercentages binnen en tussen voornaamgroepen

Eerder is besproken hoe relatiepercentages tussen voornamen tot stand komen. We kunnen dezelfde berekening ook uitvoeren voor voornaamgroepen als geheel, waardoor we een inzicht krijgen in verwantschappen tussen voornaamgroepen. We doen dit door alle voornamen in een groep te vervangen door de naam van de voornaamgroep. Oorspronkelijke voornaamparen gaan daardoor over in voornaamgroepparen. Het voornaampaar *Mirjam* – *Mark* gaat bijvoorbeeld over in het voornaamgroepbaar *Esther* – *Mark/Linda*, het voornaampaar *Esther* – *Judith* in het voornaamgroepbaar *Esther* – *Esther*. De berekening verloopt vervolgens hetzelfde als die voor voornaamparen. Er zijn twee typen relaties tussen voornaamgroepen, ten eerste relaties die gebaseerd zijn op voornaamparen uit verschillende voornaamgroepen (zoals *Esther* – *Mark*), en ten tweede relaties die gebaseerd zijn op voornaamparen *binnen* een voornaamgroep (zoals *Esther* – *Esther*). Dat laatste percentage is gelijk aan het aantal voornaamparen dat bestaat uit namen van binnen de groep gedeeld door het totaal aantal voornaamparen in de voornaamgroep. De grootte van het relatiepercentage van namen binnen een voornaamgroep zegt iets over de geslotenheid van de groep. Als dit percentage 100 is, dan worden alle naamparen gevormd uit namen binnen de groep. Tabel 7 geeft deze relatiepercentages voor voornaamgroepen. De groep Mohammed/Nadia scoort het hoogst (33,0 %). Voor de voornaamgroep *Esther* is dat slechts 4,3 % en dat duidt er op dat veel namen van broers en zusters van *Esther* en de andere namen uit de groep buiten de voornaamgroep *Esther* vallen. Dat laatste wordt weergegeven door de relatiepercentages van de voornaamgroep *Esther* met de andere voornaamgroepen. De belangrijkste relaties zijn die met de voornaamgroep Daniël/Naomi (1,3%), die 84 voornamelijk oudtestamentische namen omvat, en met de namen uit de voornaamgroep Mark/Linda (0,5%). Verderop zullen we de relatiepercentages tussen voornaamgroepen gebruiken om de onderlinge relaties tussen de voornaamgroepen in kaart te brengen.

De relatiepercentages zijn vaak zeer laag, omdat het oorspronkelijke totaal aantal voornaamparen (broers en zusters) bij een voornaam als referentie worden gebruikt. Voor de voornaamgroep *Esther* zijn dat er samen 28.850. Door de beperkingen in het gebruik van naamparen (een naampaar moet vaker dan drie keer voorkomen, en het relatiepercentage moet groter zijn dan 1/10 van het maximale relatiepercentage in de voornaamgroep (bijlage A)) daalt het bestudeerde aantal paren in de voornaamgroep *Esther* echter tot 2753. Daarvan zijn er 1247 (45%) binnen de voornaamgroep *Esther*, 775 (28%) met de voornaamgroep Daniël/Naomi en 433 (15%) met de voornaamgroep Mark/Linda, wat qua getallen een overtuigender beeld schept. We houden echter toch het oorspronkelijke aantal als referentie aan om zichtbaar te houden dat de karakteristieke naamfracties klein zijn. De naamparen met een frequentie lager dan vier of met een laag relatiepercentage vormen samen veruit de omvangrijkste groep, maar daarin zijn geen speciale kenmerken te ontdekken. De

moeilijkheid en de kern van dit onderzoek is om de kenmerkende groep namen te vinden, ook al is die klein in omvang.

Ontwikkeling van een voornaamgroep tussen 1983 en 1999

Ten slotte kunnen we bestuderen welke ontwikkeling een voornaamgroep heeft doorgemaakt in de twintigste eeuw. We telden over de periode 1983-1999 per jaar het aantal naamdragers van de namen uit een voornaamgroep, en berekenden het percentage ten opzichte van het totaal aantal naamdragers in de groep van 4013 namen in dat jaar. Voor de voornaamgroep Esther is het resultaat:

groep		1950	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Esther	V	0.26	2.32	2.06	1.93	1.92	1.88	1.66	1.55	1.41	1.38	1.26	1.21	1.18	1.03	1.02	1.01	0.83	0.81

We zien dat de namen in de voornaamgroep Esther geleidelijk steeds minder populair werden gedurende de periode 1983-1999, van 2,3 tot 0,8 %. We geven ook het percentage namen van de voornaamgroep Esther in het CBG-bestand voor het decennium 1940-1950⁵. Dat is slechts 0,26 %. In de eerdere decennia van de eeuw werden de namen uit de voornaamgroep Esther minder vaak gegeven. Tussen 1950 en 1983 moet de voornaamgroep eerst een toename hebben doorgemaakt, een top bereikt hebben en al weer aan de teruggang begonnen zijn.

VI. Beschrijving van de belangrijkste voornaamgroepen

Alvorens over te gaan tot een beschrijving van de voornaamgroepen hebben we de groepen aan nadere, en hopelijk verhelderende karakterisering gegeven op grond van een aantal algemene kenmerken.

Omdat we de veranderingen in de omvang van de voornaamgroepen gedurende de eerste decennia van de twintigste eeuw kennen (het CBG-bestand) en de precieze jaarlijkse frequentie tussen 1983 en 1999 (het AKW-bestand), kunnen we wel een goede indruk krijgen van de ontwikkeling van de voornaamgroepen in de tijd. We maken als volgt een onderscheid tussen groepen op basis van het jaar waarin de groep zijn maximale omvang bereikte:

- de top ligt vóór 1950: de traditionele voornaamgroepen
- de top ligt ná 1950 maar de voornaamgroep is inmiddels op retour: de voor-moderne voornaamgroepen
- de top ligt ná 1950 maar is nog niet bereikt: de moderne voornaamgroepen

De toevoegingen voor-modern en modern slaan overigens alleen op de populariteit van de *groep*. Het betekent niet noodzakelijkerwijs dat de voornamen uit de groep zelf (voor)modern zijn.

Verder onderscheiden we naast voornaamgroepen die specifiek met een taal geassocieerd kunnen worden (zoals Nederlands, Fries, Arabisch) ook nog groepen met het kenmerk Internationaal. Deze groepen vertegenwoordigen namen die we nu wijdverspreid over Europa en Amerika vinden. Ze hebben meestal een Engelse, maar ook wel een Franse, Duitse, Slavische, Spaanse of Italiaanse achtergrond.

⁵ Dit percentage is berekend ten opzichte van het totaal aantal naamdragers uit alle voornaamgroepen, dat was per decade ongeveer 80-90% van het totaal aantal personen in het CBG-bestand (zie Tabel 2).

De 25 omvangrijkste voornaamgroepen zijn als volgt ingedeeld:

Westerse naamgroepen

- 1. Traditionele groepen met Nederlandse voornamen**
 - a. Johannes/Maria
 - b. Jan/Hendrika
- 2. Voor-moderne groepen met Nederlandse voornamen**
 - a. Jeroen/Suzanne
 - b. Marjolein
 - c. Marieke
- 3. Voor-moderne groepen met internationale voornamen**
 - a. Mark/Linda
 - b. Laura/Dennis
 - c. Michael/Melissa
 - d. Kevin/Kim
- 4. Moderne groepen met Nederlandse voornamen**
 - a. Bart/Anne
 - b. Tim/Lisa
 - c. Sanne
- 5. Moderne groepen met internationale meisjesnamen**
 - a. Britt
 - b. Emma
 - c. Anouk
- 6. Groep met natuurnamen voor meisjes**
 - a. Iris
- 7. Groep met namen uit geschiedenis en cultuur**
 - a. Laurens/Willemijn
- 8. Groepen met Friese voornamen**
 - a. Jelle/Fenna
 - b. Maaïke
- 9. Groepen met oudtestamentische voornamen**
 - a. Daniël/Naomi
 - b. Esther
- 10. Groep met Scandinavische voornamen**
 - a. Niels/Kirsten
- 11. Groep met Spaanse en Italiaanse voornamen**
 - a. Ricardo/Isabella

Arabische naamgroepen

- a. Mohamed/Nadia

Turkse naamgroepen

- a. Mustafa/Fatma

We geven in het volgende een beschrijving van deze 25 voornaamgroepen. De gegevens worden per voornaamgroep als volgt gepresenteerd:

- de meest voorkomende namen in de groep, voor jongens en meisjes (alle namen die meer naamdragers hebben dan 10% van de topnaam in de groep)
- percentage naamdragers in de periode 1940-1950, en voor de voornaamgroepen met een duidelijke aanwezigheid in de jaren daarvoor ook voor alle decennia tussen 1900-1910 tot 1940-1950 (CBG-bestand)
- percentage naamdragers over elk van de jaren tussen 1983 en 1999
- de meest verwante voornaamgroepen (met relatiepercentages)

Westerse naamgroepen

1. Traditionele groepen met Nederlandse voornamen

a. Voornaamgroep Johannes/Maria

De ouders kiezen hier voor de traditioneel Nederlandse voornamen, vaak in volledige, Latijnse vorm.

Jongens: *Johannes, Cornelis, Pieter, Christiaan, Marinus, Petrus, Bastiaan, Martinus, Jacobus, Adrianus, Nicolaas, Antonius, Wilhelmus, Franciscus, Hendrikus, Arie, Gerardus, Adriaan, Leendert, ...*

Meisjes: *Maria, Johanna, Anna, Elisabeth, Cornelia, Catharina, Adriana, Wilhelmina, Elizabeth, Petronella, Jacoba, Helena, Christina, Margaretha, ...*

groep		1910	1920	1930	1940	1950
Johannes	M	52.23	53.78	55.56	54.98	53.07
Maria	V	66.45	66.93	66.58	64.73	63.53

groep		1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Johannes	M	13.96	13.57	12.94	12.17	11.37	10.53	9.95	9.22	8.64	8.29	7.69	7.23	6.88	6.49	6.10	5.61	5.48
Maria	V	13.32	12.89	12.18	11.66	10.91	10.40	10.11	9.35	9.04	8.42	8.16	7.98	7.37	6.98	6.70	6.31	6.14

De voornaamgroep Johannes/Maria besloeg vóór 1950 meer dan de helft van alle naamdragers en had een stabiele omvang (die overigens wel groter was voor meisjes dan voor jongens). De topnamen in de groep waren dezelfde als tegenwoordig, met uitzondering van *Christiaan* en *Bastiaan*, die toen lager scoorden. Na 1950 zette de teruggang in. In 1983 is de omvang teruggebracht tot ruim 13%, zowel voor jongens als meisjes. De daling zette gestaag door gedurende de periode 1983-1999 tot 5 á 6 %. Dit geldt voor alle namen in de groep.

Overigens moet er voor deze groep rekening mee gehouden worden dat de roepnaam van de hier gebruikte officiële naam kan verschillen. De roepnaam zal dan veelal tot de voornaamgroep Jan behoren. Het is niet verbazend dat de voornaamgroep Johannes/Maria vooral verwant is met de groep Jan/Hendrika (6,3%). Ook is hij nog enigszins verwant met de voor-moderne groep Jeroen/Suzanne (0,7%).

b. Voornaamgroep Jan/Hendrika

Ook in deze groep kiezen ouders voor traditioneel Nederlandse voornamen, maar dan in hun niet-Latijnse vorm. De groep is waarschijnlijk geassocieerd met het protestantse bevolkingsdeel (Gerritzen, 1998 p. 8).

Jongens: *Jan, Willem, Hendrik, Gerrit, Dirk, Jacob, Johan, Albert, Klaas, Harm, Geert, Roelof, Frederik, Gerard, Evert, Berend, Gerben, ...*

Meisjes: *Hendrika, Janna, Aaltje, Geertje, Grietje, Jannetje, Antje, Hendrikje, Willemina, Dirkje, Marie, Trijntje, Jantje, Joanne, Gerritje, Margriet, Henriëtte, Jannie, Alice, Jantine, Willeke, Gerda, Elske, Hermina, Berendina, Jenneke, Annie, Aleida, Aartje, Jantina, Teuntje, Wilma, Nelleke, Margje, Annigje, Geesje, Alie, Aline, Henrieke, Janny, Gerritdina, Heidi, Everdina, ...*

groep		1910	1920	1930	1940	1950
Jan	M	37.85	36.47	33.99	31.68	29.96
Hendrika	V	25.79	25.26	24.82	23.90	21.55

groep		1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Jan	M	10.55	10.13	9.79	9.24	8.53	8.47	7.75	7.30	7.11	6.79	6.51	6.28	6.26	5.95	5.84	5.64	5.50
Hendrika	V	5.96	5.79	5.64	5.11	4.89	4.66	4.37	4.15	3.94	3.68	3.57	3.41	3.32	3.11	2.96	2.88	2.81

De voornaamgroep Jan/Hendrika was vóór 1950 in omvang de tweede groep. De topnamen waren toen dezelfde als tussen 1983 en 1999. Samen met de groep Johannes/Maria vertegenwoordigde de groep tot 1950 zo'n 90% van alle naamdragers. In tegenstelling tot de voornaamgroep Johannes/Maria kunnen we voor de groep Jan/Hendrika al in de eerste helft van de twintigste eeuw een geleidelijke daling waarnemen van 37,8 tot 30,0 % voor de mannen en van 25,8 tot 21,5 % voor de vrouwen. Die daling zet krachtig door na 1950. In 1983 zijn de percentages voor jongens en meisjes nog 10,5 en 6,0 %. Daarna gaat daling verder, met nog eens een halvering tussen 1983 en 1999 tot 5,5 en 2,8 %. De reductie in de eerste helft van de 20^e eeuw kan er op duiden dat de opkomst van voor-moderne groepen eerst ten koste ging van de voornaamgroep Jan/Hendrika, terwijl de voornaamgroep Johannes/Maria stabiel bleef, althans, voor zover het de officiële registraties van de voornamen betreft. In de roepnaam zou in de voornaamgroep Johannes/Maria al eerder een vernieuwing kunnen hebben plaatsgevonden, die we echter in de huidige gegevens niet kunnen zien.

2. Voor-moderne groepen met Nederlandse namen

a. Voornaamgroep Jeroen/Suzanne

Ouders die kiezen uit namen van de voornaamgroep Jeroen/Suzanne hebben een voorkeur voor langere Nederlandse voornamen die voor de jongensnamen eindigen op een gesloten lettergreep en voor meisjesnamen vaak eindigen op -anne, -ine, -ien, -een, en/of beginnen met Mar-.

Jongens: *Jeroen, Thomas, Martijn, Sander, Wouter, Maarten, Jasper, Michiel, Matthijs, Steven, Joris, Robbert, Mathijs, Casper, Jochem, Marijn, Emiel, ...*

Meisjes: *Suzanne, Eline, Lisanne, Marloes, Marleen, Lisette, Marije, Susanne, Elise, Martine, Eveline, Karlijn, Rosanne, Caroline, Rosalie, Pauline, Carlijn, Marlies, Marissa, Annemieke, Jolien, Dorien, Paulien, Heleen, Anniek, Marijn, ...*

groep		1910	1920	1930	1940	1950
Jeroen	M	1.41	1.48	1.34	1.32	1.56
Suzanne	V	0.22	0.18	0.25	0.30	0.41

groep		1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Jeroen	M	9.36	9.16	9.06	9.15	9.07	9.09	8.72	8.62	9.18	8.84	8.84	8.70	8.65	8.34	8.29	8.18	7.65
Suzanne	V	6.30	6.43	6.20	6.19	6.47	6.36	6.11	6.23	6.02	5.90	5.87	5.42	5.45	5.22	4.99	4.70	4.26

De voornaamgroep Jeroen/Suzanne was vóór 1950 klein en stabiel, 1,4% voor jongens en 0,3% voor meisjes. De top-5 voor jongens was toen *Maarten, Wouter, Thomas, Reinier, Mathijs* en voor meisjes *Elise, Pauline, Caroline, Eveline, Rosalie*. Daarna is de omvang flink toegenomen, waarbij de groep wel steeds populairder bleef voor jongens dan voor meisjes. In de tachtiger jaren is de omvang gestabiliseerd op ruim 9% voor jongens en ruim 6% voor meisjes. Beide percentages nemen echter tussen 1990 en 1999 weer een aantal procent af. Bij de jongens zijn er zowel stijgers als dalers. *Thomas, Jasper, Casper, Joris* etc. stijgen, maar *Jeroen, Maarten, Michiel* en *Martijn* dalen flink. De meisjesnamen zijn over de hele linie dalend.

De groep Jeroen/Suzanne is het meest verwant met de groepen Bart/Anne (2,5%), Dennis/Laura (2,4%), Mark/Linda (2,2%), Marjolein (2,1%), Marieke (1,3%), Daniël/Naomi (1,2%), etc.

b. Voornaamgroep Marjolein

Verwantschappen in de voornaamgroep Marjolein vinden we vooral bij meisjesnamen. Ouders kiezen lange, drielettergrepige Nederlandse namen op –ein of -ien, en samengestelde namen.

Jongens: *Robert-Jan*

Meisjes: *Marjolein, Evelien, Annemarie, Annemiek, Annelies, Carolien, ...*

Groep		1950	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Robert-Jan	M	0.00	0.03	0.04	0.04	0.03	0.04	0.03	0.03	0.03	0.02	0.03	0.02	0.02	0.02	0.01	0.01	0.01	0.01
Marjolein	V	0.35	1.62	1.75	1.64	1.61	1.43	1.29	1.15	1.09	1.05	1.04	0.97	0.88	0.78	0.67	0.60	0.57	0.52

Deze kleine voornaamgroep heeft in het begin van de jaren tachtig een top op 1,7 % en daalt dan weer geleidelijk tot 0,5 % in 1999. De groep is het meest verwant met de groep Jeroen/Suzanne (2,4%)

c. Voornaamgroep Marieke

Ook in deze groep kiezen ouders voor Nederlandse meisjesnamen, maar in tegenstelling tot de groep Marjolein met een verkleinvorm –ke of –tje.

Meisjes: *Marieke, Janneke, Hanneke, Noortje, ...*

groep		1950	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Marieke	V	0.15	1.99	1.71	1.60	1.38	1.27	1.09	1.01	0.92	0.79	0.74	0.82	0.77	0.77	0.77	0.67	0.76	0.72

Voor de kleine voornaamgroep Marieke ligt de top waarschijnlijk vóór 1983. We zien tot 1991 een daling tot 0,8 %. Daarna blijft de groep constant in omvang. De groep is het meest verwant met de voornaamgroep Bart/Anne (1,6%).

3. Voor-moderne groepen met internationale namen

a. Voornaamgroep Mark/Linda

De ouders in deze groep kiezen vooral voornamen die zowel in Nederland als daarbuiten gangbaar zijn. De jongensnamen zijn kort.

Jongens: *Mark, Peter, Frank, Erik, Paul, Rob, René, Martin, Ruud, Alex, Hans, John, Jos, ...*
 Meisjes: *Linda, Ilse, Sandra, Inge, Saskia, Ellen, Vera, Yvonne, Karin, Irene, Marijke, Petra, Ingrid, Astrid, Susan, Marianne, Anke, Anita, Moniek, Suzan, Anneke, Paula, ...*

groep		1910	1920	1930	1940	1950
Mark	M	1.23	1.34	1.69	2.09	2.98
Linda	V	0.43	0.57	0.93	1.97	4.28

groep		1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Mark	M	8.16	7.86	7.42	7.24	6.75	6.33	5.82	5.11	4.72	4.25	3.90	3.64	3.46	3.07	2.59	2.39	2.23
Linda	V	11.60	11.34	10.39	9.74	8.78	8.21	7.54	6.97	6.33	6.03	5.70	5.14	4.76	4.34	4.03	3.77	3.80

De opkomst van de voornaamgroep Mark/Linda is al in de eerste helft van de 20^e eeuw op bescheiden schaal waar te nemen. De top-5 was vóór 1950 voor jongens *Peter, Hans, Paul, Leo, Martin* en voor meisjes *Paula, Marianne, Irma, Marijke, Yvonne*. De voornaamgroep Mark/Linda is populairder voor meisjes dan voor jongens. De top van de voornaamgroep Mark/Linda moet al vóór 1983 liggen, want daarna zien we een gestage en grote terugval in omvang, zowel voor meisjes als voor jongens. Alle namen dalen, met uitzondering van *Vera* bij de meisjes.

De groep Mark/Linda is het meest verwant met de groepen Dennis/Laura (3,2%), Jeroen/Suzanne (3,0%), Tim/Lisa (2,7%), Esther (2,1%), Bart/Anne (2,0%), Loes (1,2%).

b. Voornaamgroep Dennis/Laura

Ouders kiezen in de voornaamgroep Dennis/Laura voor langere voornamen met een sterk Frans – Engels karakter.

Jongens: *Dennis, Robin, Stefan, Patrick, Robert, Vincent, Richard, Remco, Marco, Michel, Marcel, Ronald, Erwin, Stephan, Pascal, Maikel, Maurice, Edwin, Leon, Arjan, Ramon, Christian, Raymond, Guido, Ralph, ...*

Meisjes: *Laura, Michelle, Chantal, Daniëlle, Denise, Wendy, Jessica, Nicole, Daphne, Simone, Stephanie, Tamara, Nathalie, Rianne, Bianca, Patricia, Mariska, Sabine, Angela, Leonie, Claudia, Monique, Ilona, Miranda, Amanda, Danique, Lianne, Nadine, Stefanie, Carmen, Mariëlle, Angelique, Brenda, Natasja, Jolanda, Renate, Yvette, Janine, Jacqueline, Celine, Debbie, Sylvia, Diana, Barbara, Andrea, ...*

groep		1910	1920	1930	1940	1950
Dennis	M	0.82	0.87	1.10	1.69	3.06
Laura	V	0.50	0.56	0.73	0.91	1.55

groep		1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Dennis	M	15.35	15.28	14.82	14.33	14.39	13.58	13.31	12.58	11.98	11.38	11.24	10.32	9.55	8.73	7.97	7.30	6.92
Laura	V	20.73	20.22	20.82	20.53	20.10	19.77	19.32	18.48	17.86	16.91	16.08	15.31	14.50	14.16	13.09	11.78	10.48

Ook de opkomst van de voornaamgroep Dennis/Laura is al in de eerste helft van de 20^e eeuw op te merken. Vóór 1950 bestond de top-5 voor de jongens nog uit de Nederlandse namen *Robert, Ferdinand, Arnold* en de Franse namen *Jacques, Matthieu* en voor meisjes uit de meer internationale namen *Barbara, Cecilia, Leonie, Jacqueline, Laura*. De groep was toen populairder voor jongens dan voor meisjes. Na 1950 neemt de groei flink toe en in de tachtiger jaren wordt een top bereikt met ruim 15 en 20 % voor respectievelijk jongens en meisjes. De voornaamgroep Dennis/Laura is daarmee de grootste van de voor-moderne groepen. Vanaf 1983 daalt de omvang van de voornaamgroep gestaag tot 6,9 en 10,5 % in 1999. Bijna alle namen in de groep dalen, bij de jongens vooral *Dennis, Robert, Patrick, Marcel, Richard, Ronald* en bij de meisjes vooral *Wendy, Patricia, Bianca, Chantal, Monique, Nicole*. Toch kent de groep een paar stijgers. Bij de jongens *Robin*, en bij de meisjes *Danique, Michelle* en *Laura*.

De groep Dennis/Laura is het meest verwant met de groepen Jeroen/Suzanne (4,5%), Mark/Linda (4,4%), Michael/Melissa (4,3%), Kevin/Kim (3,2%), Anouk (1,4%), Tim/Lisa (1,3%), Esther (1,2%).

c. Voornaamgroep Michael/Melissa

In deze groep kiezen ouders voor de langere voornamen die vooral geassocieerd kunnen worden met de Amerikaanse cultuur. Veel jongensnamen eindigen op -y, veel meisjesnamen zijn drielettergrepig en eindigen op -a.

Jongens: *Michael, Jeffrey, Danny, Wesley, Jordy, Joey, Nicky, Melvin, Mitchell, Jimmy, Timothy, Marvin, Leroy, Mitchel, Davy, Jeremy, Davey, Damian, Ricky, ...*

Meisjes: *Melissa, Samantha, Melanie, Kimberley, Jennifer, Priscilla, Kimberly, Cynthia, Deborah, Sabrina, Larissa, Ashley, Shirley, Roxanne, Soraya, Kayleigh, Ramona, Sylvana, Esmeralda, Nikita, Sharona, Lindsay, Charissa, Lindsey, Manuela, Rowena, ...*

groep		1950	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Michael	M	0.38	5.64	6.33	6.82	7.42	7.64	7.94	8.19	8.29	8.60	8.52	8.13	8.01	7.89	7.46	6.94	6.64	6.15
Melissa	V	0.06	4.13	4.78	5.05	5.58	6.33	7.05	7.46	7.89	8.01	8.06	8.00	7.78	7.37	6.77	6.64	6.22	6.01

De groep Michael toont voor zowel jongens als meisjes een top rond 1991 en is inmiddels weer aan het dalen en op het niveau van midden jaren tachtig. De dalers winnen het van de stijgers. De stijgers zijn onder andere *Damian, Joey, Jordy, Mitchell* en *Wesley* bij de jongens en *Ashley, Larissa* en *Kimberley* bij de meisjes. Belangrijkste dalers zijn *Michael, Danny, Brandon* en *Jeremy* bij de jongens en *Priscilla, Deborah* en *Sabrina* bij de meisjes.

De groep Michael/Melissa is het meest verwant met de groepen Kevin/Kim (6,0%), Dennis/Laura (3,5 %), en de Spaans-Italiaanse groep Ricardo/Isabella (1,7%)

d. Voornaamgroep Kevin/Kim

De voornaamgroep Kevin/Kim heeft pas recent zijn top bereikt en zou ook een moderne groep genoemd kunnen worden. Ouders kiezen hierin vooral korte, veelal Amerikaanse voornamen. Opvallend is het veelvuldig voorkomen van de /I/, /i/ of /ai/ klanken.

Jongens: *Kevin, Nick, Roy, Mike, Dylan, Brian, Justin, Jordi, Dave, Timo, Glenn, Bryan, Youri, Dion, ...*

Meisjes: *Kim, Joyce, Kelly, Sharon, Mandy, Romy, Demi, Daisy, Cindy, Amy, Nancy, Jamie, Nicky, ...*

groep		1950	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Kevin	M	0.09	3.42	3.64	4.40	4.81	5.33	5.94	6.61	7.29	7.89	8.37	8.95	8.72	8.81	8.92	9.03	9.00	8.77
Kim	V	0.29	5.47	5.85	6.19	6.75	6.80	6.93	6.98	7.49	7.51	7.69	7.77	8.09	8.65	8.87	8.81	8.62	8.17

De voornaamgroep Kevin/Kim steeg tot 1992, daarna was de toename beperkt. In 1999 is misschien al een teruggang merkbaar. In 1983 waren er veel meer meisjes in deze groep, maar het verschil met jongens is rond 1995 gelijkgetrokken. De frequentie van de meeste namen steeg, bij de jongens vooral *Nick, Mike, Dylan, Kevin* en *Justin*, en bij de meisjes *Romy, Demi* en *Quinty*. *Roy* en *Barry* werden bij de jongens juist minder populair, en bij de meisjes *Kim, Nancy* en *Cindy*.

De groep Kevin/Kim is het meest verwant met de groepen Michael/Melissa (5,3%), Dennis/Laura (2,0%), Tim/Lisa (2,0%), Britt (1,2%). Ook de kleine voornaamgroep Jim, met de korte jongensnamen *Jim, Mick, Sem* en *Ray* en de meisjesnamen *Nena, Isis* en *Indy*, is verwant met Kevin/Kim.

4. Moderne groepen met Nederlandse voornamen

a. Voornaamgroep Bart/Anne

De groeiende groep ouders van de voornaamgroep Bart/Anne kiest voor korte Nederlandse voornamen, voor meisjes meest met een open naameinde.

Jongens: *Bart, Koen, Daan, Bram, Thijs, Joost, Luuk, Pim, Stijn, Roel, Gijs, Niek, Stan, Rens, Joep, Job, Stef, Coen, Guus, Jaap, Freek, ...*

Meisjes: *Anne, Eva, Lieke, Maartje, Floor, Hilde, ...*

groep		1950	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Bart	M	0.57	5.13	5.10	5.32	5.37	5.50	5.72	5.83	6.29	6.37	6.65	7.07	7.43	7.92	8.45	8.97	9.72	10.02
Anne	V	0.50	2.90	3.02	3.22	3.11	3.33	3.68	3.73	3.75	3.84	3.81	3.93	4.00	4.17	4.41	4.63	4.72	5.04

De voornaamgroep Bart/Anne is twee keer zo populair voor jongens als voor meisjes. In de periode 1983-1999 verdubbelt de omvang voor jongens en stijgt ze 70% voor meisjes. Alle namen delen daarin.

De groep Bart/Anne is het meest verwant met de groepen Tim/Lisa (5,0%), Sanne (4,6%), Loes (2,5%), Teun (2,1%) en Maaïke (1,6%).

De voornaamgroepen Loes (met *Loes, Mieke, Els*) en Teun (met *Teun, Piet, Joop, Dries*), maar ook Jet (met *Jet, Lies, Lot* en *Fien*), Kiki (met *Kiki, Puck, Pien, Jip, Juul, Guusje, Babs, Teddy*), en Kees (met voornamelijk de naam *Kees*), zijn allemaal enigszins verwant met de voornaamgroep Bart/Anne en kunnen worden omschreven als korte, traditionele Nederlandse namen. Vooral de namen *Teun, Jet, Pien, Mees, Kiki* en *Puck* nemen in populariteit toe.

b. Voornaamgroep Tim/Lisa

In de voornaamgroep Tim/Lisa vinden we zeer korte namen die we zowel Nederlands als internationaal kunnen noemen.

Jongens: *Tim, Tom, Rick, Bas, Max, Rik, Bob, Sam, Luc, Ivo, Chris, Thom, ...*

Meisjes: *Lisa, Tessa, Nina, Lara, ...*

groep		1950	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Tim	M	0.42	3.01	3.39	3.55	4.16	4.32	4.56	4.79	5.38	5.55	5.79	6.07	6.28	6.31	6.79	6.95	7.37	7.65
Lisa	V	0.03	1.12	1.13	1.13	1.29	1.50	1.57	1.90	2.09	2.84	3.26	3.31	3.48	3.64	3.66	3.72	4.03	4.27

De voornaamgroep Tim is populairder bij jongens, maar het relatieve verschil wordt kleiner door een sterkere stijging voor meisjes. De omvang wordt tussen 1983 en 1999 voor jongens twee en een half maal groter, voor meisjes bijna vier maal. Grootste stijgers zijn *Max* bij de jongens, van 44 tot 1073, en *Lisa* bij de meisjes, van 88 tot 1045, maar bijna alle namen nemen in aantal toe. Alleen *Ivo* werd minder populair (van 197 naar 104).

De groep Tim/Lisa is het meest verwant met de groepen Bart/Anne (4,6%), Sanne (2,9%), Kevin/Kim (2,3%), Mark/Linda (1,7%) en Iris (1,0%).

c. Voornaamgroep Sanne

In deze groep vinden we voornamelijk tweelettergrepige Nederlandse meisjesnamen op –e en –a, en een enkele jongensnaam.

Jongens: *Pelle, ...*

Meisjes: *Sanne, Lotte, Rosa, ... (Imke, Elke, Suze, Maayke, Flora)*

Groep		1950	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Pelle	M	0.00	0.01	0.02	0.02	0.02	0.02	0.03	0.03	0.04	0.03	0.05	0.03	0.03	0.06	0.06	0.06	0.06	0.10
Sanne	V	0.32	1.08	1.50	1.67	2.00	1.95	1.92	1.97	1.89	1.87	1.97	2.08	2.15	2.41	2.56	2.62	2.98	2.91

Voor *Sanne* en *Lotte* dragen de bijna drievoudige toename van deze voornaamgroep. De groep Pelle/Sanne is het meest verwant met de groepen Bart/Anne (2,6%), Tim/Lisa (2,0%), Maaike (2,0%), Jelle/Fenna (0,7%). Voor *Sanne* en *Britte* is *Lotte* de meest gerelateerde naam, voor *Flora* is dat *Rosa*.

5. Moderne groepen met internationale meisjesnamen

a. Voornaamgroep Britt

Ouders kiezen in de groep Britt korte internationale voornamen. Meisjesnamen zijn veruit het sterkst vertegenwoordigd en nemen toe.

Jongens: *Ken, Clint, Steef, Mel, ...*

Meisjes: *Britt, Maud, Jill, Bo, Lynn, Tess, Joy, Beau, Bibi, Gwen, Lois, Sam, ...*

groep		1950	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Ken	M	0.00	2.32	2.06	1.93	1.92	1.88	1.66	1.55	1.41	1.38	1.26	1.21	1.18	1.03	1.02	1.01	0.83	0.81
Britt	V	0.00	0.32	0.38	0.44	0.41	0.56	0.72	0.91	1.05	1.18	1.51	1.66	1.79	2.10	2.20	2.48	2.67	2.92

Wat de jongens in deze voornaamgroep verliezen tussen 1983 en 1999, winnen de meisjes ruimschoots. Alle meisjesnamen delen daarin. De voornaamgroep Britt is het meest verwant met de groep Kevin/Kim (1,4%). *Bo* en *Beau* zitten mogelijk in deze groep omdat de meest aan hen gerelateerde naam *Britt* is. Voor *Bibi* en *Coco* is dat *Bo*. Men lijkt te spelen met klank en rijm.

b. Voornaamgroep Emma

De voornaamgroep Emma wordt eigenlijk geheel gedomineerd door internationale meisjesnamen.

Jongens: *Ernst, Pablo, Maximilian, Titus, ...*

Meisjes: *Emma, Sophie, Julia, Isabel, Emily, Margot, ...*

Groep		1950	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Ernst	M	0.16	0.06	0.07	0.07	0.09	0.07	0.07	0.08	0.07	0.06	0.07	0.06	0.06	0.08	0.08	0.08	0.08	0.08
Emma	V	0.32	0.54	0.57	0.64	0.78	0.80	0.84	0.99	1.12	1.16	1.35	1.52	1.64	2.02	2.15	2.45	3.04	3.47

De omvang van de meisjesnamen in de voornaamgroep Emma wordt maar liefst zes keer groter tussen 1983 en 1999. Ze is het meest verwant met de groepen Charlotte (1,3%) en Bart/Anne (1,2%). Van de jongensnamen zijn *Pablo* en *Maximiliaan* zijn het meest gerelateerd aan *Julia*, en *Titus* aan *Sophie*.

c. Voornaamgroep Anouk

De ouders in deze groep hebben een voorkeur voor Franse meisjesnamen, met name voor *Anouk* en *Manon*.

Meisjes: *Anouk, Manon, Milou, Malou, ...*

groep		1950	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Anouk	V	0.09	0.85	0.88	1.01	1.12	1.30	1.46	1.76	1.98	2.16	2.01	1.97	2.04	1.85	1.82	1.73	2.15	2.19

Het meest *Anouk*, maar ook *Manon* dragen de ruime verdubbeling tussen 1983 en 1990 van deze voornaamgroep (daarna stabiel). Daarna daalt *Manon* weer en stijgt *Anouk*, vooral in de laatste twee jaar. De groep Anouk is het meest verwant met de groep Sanne (1,0%). *Anouk* trekt de meeste namen naar deze groep

6. Moderne groep met natuuramen voor meisjes

a. Voornaamgroep Iris

Nederlandse natuuramen zijn in deze groep toenemend populair.

Meisjes: *Iris, Merel, Fleur, Roos, Jasmijn, ...*

De rest van de groep bestaat weliswaar uit minder frequente namen, maar ze demonstreren wel goed het karakter van deze groep: *Mirthe, Linde, Myrte, Madelief, Rosalinde, Rose, Viola, Pleunie, Aster, Yasmijn, Lis*. Mogelijk staat *Pleunie* hierbij doordat die naam het meest gerelateerd is aan *Fleur*, met overeenkomst in de *eu*. Het natuurkarakter komt ook tot uitdrukking in de verwante voornaamgroep Amber (relatiepercentage 1,5%) met o.a. de namen *Amber, Mirre* en *Jade*. Verder blijkt het uit de naburige voornaamgroepjes Roosmarijn (met de lange namen *Roosmarijn* en *Anne-Fleur*), *Sterre* (met *Sterre, Tessel* en *Lente* die gelijke uitspraak van beide klinkers hebben), en *Luna* (*Luna*). De naamgroep *Veerle* (*Godelieve, Veerle, Lieve*) ligt ook dichtbij maar heeft geen associatie met de natuur. Daarnaast ligt de voornaamgroep *Iris* in de buurt van de voornaamgroep *Tim* (1,0%).

groep		1950	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Iris	V	0.06	0.88	0.87	1.10	1.09	1.32	1.40	1.57	1.77	1.78	2.06	2.56	2.80	2.71	2.66	2.86	3.15	3.68

Alle namen in de voornaamgroep *Iris* delen in de verviervoudiging.

7. Groep met namen uit geschiedenis en cultuur

a. Voornaamgroep Laurens/Willemijn

Ouders kiezen in deze groep uit namen die we kunnen associëren met de vaderlandse geschiedenis, kunst en cultuur, en wellicht met de hogere sociale klasse. Aanvullend onderzoek naar deze interpretatie is echter nodig. Verschillende meisjesnamen uit deze groep zijn Frans.

Jongens: *Laurens, Floris, Rutger, Fabian, Hugo, Lennart, Rogier, Maurits, Pepijn, Tijmen, Quinten, Olivier, Marnix, Philip, Diederik, Roeland, Merijn, Florian, Julius, Jurriaan, Ewout, Valentijn, Friso, Camiel, Leander, Merlijn, Jurriën, ...*

Meisjes: *Willemijn, Juliette, Josephine, Mathilde, Annemijn, Frédérique, Nicoline, Florine, Quirine, Marie-Louise, Frederieke, Elianne, Florentine, Lidewij, Hedwig, Florian, Marlene, ...*

groep		1950	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Laurens	M	0.40	2.04	1.92	2.07	2.07	2.07	2.16	2.17	2.26	2.23	2.27	2.44	2.59	2.63	2.85	2.87	3.09	3.13
Willemijn	V	0.23	0.41	0.39	0.44	0.46	0.47	0.48	0.47	0.49	0.51	0.54	0.57	0.53	0.60	0.64	0.65	0.63	0.62

De voornaamgroep Laurens/Willemijn is vooral een jongensgroep. Na 1990 steeg het aantal 50%, met *Quinten, Floris* en *Pepijn* als toppers. *Rogier* daalde daarentegen.

De groep Laurens/Willemijn is het meest verwant met de groepen *Jeroen/Suzanne* (1,9%), *Charlotte* (1,4%), *Ernst/Emma* (1,0%), *Roderick* (1,0%).

Het voornaamgroepje *Roderick* omvat de jongensnamen *Roderick, Boudewijn, Lodewijk, Constantijn, Roderik, Reinoud, ...* en de meisjesnaam *Cathelijne*. Ook verwant is de voornaamgroep *Victor* met de tweelettergrepige jongensnamen *Victor, Arthur, Oscar, Felix, Caspar, Edgar, ...*

De voornaamgroep Charlotte heeft de Franse meisjesnamen *Charlotte, Isabelle* en *Babette*, ... Via Charlotte komen andere Franse namen in zicht via de voornaamgroepen Dominique met de meisjesnamen *Dominique, Maxime, Manouk, Rachelle, Fabienne, Noëlle, Fabienne, Rochelle, Michèle*, ... en de voornaamgroep Yannick, met de jongensnamen *Yannick, Jules, Maxim, Louis, Thierry, Alain, Jean, Guy, Yves, Didier, Pierre, Raphaël*, ... en de meisjesnamen *Claire, Aimée, Elaine, Ghislaine, Yaël*,

8. Groepen met Friese voornamen

a. Voornaamgroep Jelle/Fenna

Deze ouders kiezen vooral Friese voornamen voor hun kinderen, meestal met open nameinden –e of -a. Het betreft vooral jongensnamen.

Jongens: *Jelle, Jesse, Sjoerd, Menno, Wessel, Hidde, Douwe, Auke, Tjeerd, Sietse*, ...
Meisjes: *Fenna, Sietske, Wietske, Froukje, Aukje, Jitske, Aafke, Sjoukje, Tjitske, Rinske, Sanna, Jikke, Babet, Hiske, Marin, Djoeke*, ...

groep		1950	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Jelle	M	0.87	1.90	1.79	1.69	1.81	1.80	1.79	1.86	2.04	2.00	2.24	2.45	2.84	3.07	3.13	3.54	3.44	3.57
Fenna	V	0.67	0.69	0.65	0.69	0.62	0.57	0.57	0.55	0.54	0.54	0.53	0.50	0.49	0.55	0.56	0.57	0.51	0.50

De Friese voornaamgroep Jelle/Fenna verdubbelt bijna voor de jongens tussen 1983 en 1999, waarbij *Jelle* en *Wessel* de grootste stijgers zijn. De meisjesnamen in deze groep zijn aanmerkelijk minder frequent. De omvang daalde licht in de jaren tachtig en is sindsdien constant. De hier volgende voornaamgroep Maaïke bevat echter meer Friese meisjesnamen.

De groep Jelle/Fenna is het meest verwant met de groepen Maaïke (3,2%), Sanne (1,4%) en Bart/Anne (1,2%).

b. Voornaamgroep Maaïke

Deze groep omvat voornamelijk Friese meisjesnamen op -ke die inmiddels een brede verspreiding hebben in Nederland. Daarnaast is er een zeer kleine gemengde groep jongensnamen.

Jongens: *Eelke, Sijmen, Bart-Jan, Rinke, Rinse, Bouwe, Tjebbe, Djurre*, ...
Meisjes: *Maaïke, Femke, Nienke, Renske, Lonneke*, ...

Groep		1950	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Eelke	M	0.07	0.09	0.09	0.10	0.08	0.10	0.07	0.08	0.07	0.08	0.06	0.06	0.07	0.07	0.08	0.08	0.08	0.08
Maaïke	V	0.35	2.02	1.92	1.78	1.74	1.69	1.60	1.59	1.51	1.48	1.50	1.58	1.70	1.68	1.85	2.04	2.24	2.22

De voornaamgroep Maaïke toont een dip rond 1990, maar is inmiddels weer op het oude niveau. *Femke* en *Nienke* dragen daar het sterkst toe bij, *Maaïke* verliest terrein.

De groep Maaïke is het meest verwant met de groepen Sanne (2,5%), Jelle/Fenna (2,1%), Bart/Anne (1,7%) en Marieke (1,0%).

Verder is er nog de kleinere Friese voornaamgroep Nynke, die vooral Friese namen met y beschrijft, zoals jongens (1999: 0,24%): *Jurjen, Sybren, Jouke, Hylke, Rienk, Wytze, Durk*,

Sytze, Sytse, Wytse, Jelke, Sybrand, ... en meisjes (1999: 0,22%): *Nynke, Ymke, Afke, Sytske, ...*. Verder zijn er de voornaamgroepjes *Lobke* (met *Lobke, Famke*) en *Jelmer* (met *Jelmer, Arjen, Jorrit, Hessel, Wieger; Hester, Marrit, Welmoed, Amarins*).

9. Groepen met oudtestamentische voornamen

a. Voornaamgroep Daniël/Naomi

In deze groep vinden we vooral oudtestamentische voornamen, alhoewel *Sebastiaan, Simon, Julian, Matthias* en *Yara* daar niet toe behoren.

Jongens: *Daniël, Ruben, David, Sebastiaan, Simon, Benjamin, Jonathan, Julian, Joshua, Joël, Daniel, Tobias, Michaël, Samuel, Aron, Nathan, Matthias, ...*

Meisjes: *Naomi, Sarah, Rachel, Rebecca, Joëlle, Elisa, Lydia, Hanna, Ruth, Gabriëlle, Yara, Debora, Talitha, ...*

groep		1950	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Daniël	M	0.73	3.86	3.78	3.81	3.67	3.99	3.76	3.76	4.00	4.19	4.26	4.32	4.41	4.73	4.66	5.15	5.05	5.31
Naomi	V	0.26	1.62	1.59	1.47	1.61	1.68	1.66	1.70	1.86	2.05	2.16	2.34	2.62	2.79	2.87	2.98	2.89	3.03

De oudtestamentische namen mogen zich in een toenemende belangstelling verheugen, met voor jongens een stijging van 40% en voor meisjes van 90% tussen 1983 en 1999. Dit verschil in stijging verkleint het verschil in omvang tussen jongens en meisjes. Bij de meisjes stijgen *Naomi, Joëlle* en *Sarah* sterk, maar dalen *Deborah* en *Lydia*.

De groep Daniël/Naomi is het meest verwant met de groepen *Esther* (2,5%) en *Jeroen/Suzanne* (1,2%). Daarnaast zijn er relaties met de kleinere voornaamgroepen *Hannah* (met *Sammy, Ismaël, Josef, Jonah; Hanna, Marthe, Hanne, Leah*), *Levi* (met *Levi, Noah; Chloë*) en *Boaz* (met *Boaz; Tirza, Sifra*).

b. Voornaamgroep Esther

In deze groep kiezen ouders vooral uit een aantal Hebreeuwse meisjesnamen.

Meisjes: *Esther, Judith, Mirjam, Miriam, ...*

groep		1950	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Esther	V	0.26	2.32	2.06	1.93	1.92	1.88	1.66	1.55	1.41	1.38	1.26	1.21	1.18	1.03	1.02	1.01	0.83	0.81

De omvang van de voornaamgroep *Esther* neemt tussen 1983 en 1999 geleidelijk af van 2,3 tot 0,81%. Dit in tegenstelling tot de meisjesnamen in de voornaamgroep *Daniël*, die stegen van 1,6 tot 3,0%. De groep *Esther* is het meest verwant met de groep *Daniël/Naomi* (1,3%)

10. Groep met Scandinavische voornamen

a. Voornaamgroep Niels/Kirsten

Jongens: *Niels, Lars, Sven, Bjorn, Jesper, Björn, Jorn, Twan, ...*

Meisjes: *Kirsten, Marit, Bente, Ingeborg, Annika, Silke, Dagmar, Merle, Birgit, ...*

Twan is de Zuid-Nederlandse vorm van *Antoine*, maar de meest aan *Twan* gerelateerde naam is *Swen*. Ongetwijfeld door de klankovereenkomst met *Swen* komt *Twan* in deze groep terecht. *Bente* is de meest gerelateerde naam van *Silke* en *Merle*. Vandaar dat de laatste twee namen hier ook bij staan.

groep		1950	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Niels	M	0.07	2.22	2.32	2.33	2.52	2.67	2.68	2.99	3.23	3.26	3.23	3.22	3.63	3.87	4.09	4.26	4.70	4.96
Kirsten	V	0.03	0.83	0.76	0.95	0.99	0.91	1.01	1.01	1.05	1.14	1.21	1.29	1.13	1.19	1.44	1.60	1.55	1.71

Scandinavische namen zijn veel populairder voor jongens, maar voor beide geslachten verdubbelen de aantallen in de periode 1983-1999. *Lars*, *Sven* en in iets minder mate *Niels* zijn sterke stijgers bij de jongens; *Bente*, *Marit* en *Silke* stijgen bij de meisjes. Alleen de frequentie van het langere *Ingeborg* daalt. De groep Niels/Kirsten is het meest verwant met de groep Britt (1,0%).

11. Groep met Spaanse en Italiaanse voornamen

a. Voornaamgroep Ricardo/Isabella

Ouders in deze groep kiezen Italiaanse en Spaanse namen, het merendeel van de jongensnamen eindigt op -o en de meeste meisjesnamen op -a.

Jongens: *Ricardo*, *Lorenzo*, *Giovanni*, *Angelo*, *Romano*, *Roberto*, *Delano*, *Manuel*, *Diego*, *Stefano*

Meisjes: *Isabella*, *Romana*, *Lucinda*, *Rosita*, *Virginia*, *Rilana*, *Bonita*, *Serina*

groep		1950	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Ricardo	M	0.10	0.63	0.73	0.80	0.90	1.05	1.11	1.20	1.42	1.27	1.36	1.29	1.33	1.24	1.37	1.50	1.54	1.50
Isabella	V	0.12	0.19	0.17	0.16	0.19	0.15	0.19	0.18	0.21	0.21	0.18	0.20	0.24	0.23	0.22	0.21	0.22	0.21

Alleen de jongensnamen stijgen, *Giovanni* en *Lorenzo* het sterkst.

De groep Ricardo/Isabella is het meest verwant met de groep Michael/Melissa (1,1%). Daarnaast is er verwantschap met de voornaamgroep Gino met de kortere Italiaanse jongensnamen *Gino*, *Rico*, *Nino*, *Gianni*, *Enzo*, *Mauro*, ... en meisjesnamen *Gina*, *Romée*, *Ginger*, *Ginger* staat hier mogelijk bij door de klankovereenkomst met *Gina*, *Gino*, en *Gianni*.

Arabische naamgroepen

a. Voornaamgroep Mohamed/Nadia

De voornaamgroep Mohamed/Nadia omvat een grote groep Arabische namen met een hoge graad van geslotenheid (zie tabel 7). In Nederland zal het Marokkaanse bevolkingsdeel de grootste invloed op deze groep hebben.

Jongens: *Mohamed*, *Mohammed*, *Ali*, *Ahmed*, *Ibrahim*, *Youssef*, *Ismail*, *Bilal*, *Yassine*, *Omar*, *Khalid*, *Rachid*, *Samir*, *Karim*, *Hamza*, *Zakaria*, *Hicham*, *Said*, *Tarik*, *Jamal*, *Redouan*, *Younes*, ...

Meisjes: *Nadia*, *Fatima*, *Sara*, *Samira*, *Karima*, *Siham*, *Khadija*, *Hanane*, *Nora*, *Amal*, *Imane*, *Youssra*, *Asma*, *Ikram*, *Yasmina*, *Laila*, *Rachida*, *Yasmin*, *Naoual*, *Yasmine*, *Hajar*, *Mariam*,

Latifa, Maryam, Jamila, Kaoutar, Amina, Loubna, Bouchra, Hayat, Naima, Fadoua, Saloua, Farah, Fatiha, Laïla, Layla, Ilham, Saida, Najat, Soumaya, Salima, Malika, Anissa, Sofia, Salma, Halima, Chaima, Dounia, Souad, Hanan, Sana, Asmae, Soumia, Oumaima, Sanae, Sabrina, Chaimae, Mina, Aicha, Noura, Houda, Leila, Nabila, Nassira, Farida, ...

groep		1950	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Mohamed	M	0.97	4.28	4.13	4.18	4.09	4.13	4.30	4.47	4.23	4.20	4.44	4.29	4.37	4.30	4.49	4.57	4.56	4.59
Nadia	V	0.88	4.49	4.54	4.36	4.30	4.55	4.43	4.47	4.46	4.50	4.67	4.43	4.52	4.60	4.69	4.92	5.11	4.96

De voornaamgroep Mohamed is stabiel in omvang en gelijk verdeeld over jongens en meisjes. Toch zijn er een paar lichte stijgers bij de meisjes: *Youssra, Yasmine, Sara* en *Samira*.

Bij de meisjes zijn er aan aantal namen die ook tot de westerse namenvoorraad behoren (deels via oudtestamentische namen): *Nadia, Sara, Nora, Laila, Yasmin, Mariam, Mina, Sofia* en *Sabrina*. Dat wordt zichtbaar in de namen van broers en zusters van deze meisjes. Een aantal voorbeelden: *Nadia* (1888 kinderen, 160 maal broer *Mohamed*, ..., 15 maal broer *Kevin*); *Sara* (1856 kinderen, 46 maal zuster *Eva*, 44 maal broer *Mohamed*, ...); *Nora* (736 kinderen, 42 maal broer *Mohamed*, ..., 7 maal zuster *Emma*); *Sofia* (506 kinderen, 8 maal zuster *Anna*, 8 maal broer *Mohamed*).

De groep Mohamed is het meest verwant met de groep Hassan (1,9%) met *Hassan, Hossein, Houcine, Hussain, Hussein*.

Turkse naamgroepen

a. Voornaamgroep Mustafa/Fatma

De voornaamgroep Mustafa/Fatma is de grootste van een aantal voornaamgroepen die geassocieerd kunnen worden met de Turkse bevolkingsgroep.

Jongens: *Mustafa, Mehmet, Ahmet, Fatih, Muhammed, Ömer, Abdullah, Osman, Furkan, Kadir, Ramazan, Halil, Muhammet, Adem, Harun, Salih, Abdul, Mesut, Mahmut, Süleyman, Hacı, Metin, Faruk, ...*

Meisjes: *Fatma, Ayse, Zeynep, Hatice, Meryem, Emine, Elif, Rabia, Zehra, Rukiye, Aysegül, Tuba, Serife, Fadime, Çigdem, Sultan, Sümeyye, Hacer, Reyhan, Havva, Gülsüm, ...*

groep		1950	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Mustafa	M	0.42	0.98	0.98	0.90	1.02	0.99	1.08	1.15	1.06	1.06	1.04	1.00	1.04	1.06	1.10	1.15	1.10	1.03
Fatma	V	0.47	1.06	1.01	0.98	0.92	0.91	0.96	0.94	0.93	0.83	0.86	0.87	0.86	0.76	0.71	0.78	0.68	0.68

De omvang van de voornaamgroep Mustafa is voor jongens stabiel, maar daalt 30% voor meisjes. De meisjesnamen *Fatma* en *Ayse* dalen het sterkst. De groep Mustafa is het meest verwant met de groepen *Esra* (4,2%), *Merve* (3,2%), *Hasan* (3,0%), *Yusuf* (3,0%), *Murat* (2,8%), *Yasin* (2,3%), *Esma* (2,1%) etc. die we hier niet verder uitwerken.

VII. De ontwikkeling van de voornaamgroep top-15

Om de ontwikkeling van voornaamgroepen te vergelijken geven we hier in Tabel 8 voor de jaren 1983, 1991 en 1999 de top van de voornaamgroepen voor jongens en voor meisjes met het percentage naamdragers geordend op het percentage in 1999. Ter vergelijking geven we de percentages voor dezelfde groepen voornamen in 1900-1910 en 1940-1950 uit het CBG-bestand.

Tabel 8. Top-15 voor voornaamgroepen voor jongensnamen en top-17 voor voornaamgroepen voor meisjesnamen, voor 1983, 1991 en 1999, geordend op de percentages in 1999. Ter vergelijking worden ook de percentages voor de naamgeving van 1900-1910 en 1940-1950 vermeld uit het CBG-bestand. Het interval/jaar met het hoogste percentage voor de voornaamgroep is vetgedrukt.

Jongens

Voornaamgroep	1900-1910	1940-1950	1983	1991	1999
Bart / Anne	0.55	0.57	5.13	6.37	10.02
Kevin / Kim	0.00	0.09	3.42	7.89	8.77
Tim / Lisa	0.04	0.42	3.01	5.55	7.65
Jeroen / Suzanne	1.34	1.56	9.36	9.18	7.65
Dennis / Laura	0.59	3.06	15.35	11.98	6.92
Michael / Melissa	0.16	0.38	5.64	8.60	6.15
Jan / Hendrika	41.50	29.96	10.55	7.11	5.50
Johannes / Maria	49.33	53.07	13.96	8.64	5.48
Daniël / Naomi	0.94	0.73	3.86	4.26	5.31
Niels / Kirsten	0.04	0.07	2.22	3.26	4.96
Mohamed / Nadia	0.08	0.97	4.28	4.20	4.59
Jelle / Fenna	1.10	0.87	1.90	2.00	3.57
Laurens / Willemijn	0.31	0.40	2.04	2.23	3.13
Mark / Linda	0.67	2.98	8.16	4.72	2.23
Mustafa / Fatma	0.04	0.42	0.98	1.06	1.03

Meisjes

Voornaamgroep	1900-1910	1940-1950	1983	1991	1999
Laura / Dennis	0.44	1.55	20.73	16.91	10.48
Kim / Kevin	0.05	0.29	5.47	7.51	8.17
Maria / Johannes	66.17	63.53	13.32	9.04	6.14
Melissa / Michael	0.08	0.06	4.13	8.01	6.01
Anne / Bart	0.67	0.50	2.90	3.84	5.04
Nadia / Mohamed	0.37	0.88	4.49	4.50	4.96
Lisa / Tim	0.22	0.03	1.12	2.84	4.27
Suzanne / Jeroen	0.30	0.41	6.30	6.02	4.26
Linda / Mark	0.31	4.28	11.60	6.33	3.80
Iris	0.01	0.06	0.88	1.78	3.68
Emma	0.44	0.32	0.54	1.16	3.47
Naomi / Daniël	0.35	0.26	1.62	2.16	3.03
Britt	0.00	0.00	0.32	1.18	2.92
Sanne	0.12	0.32	1.08	1.87	2.91
Hendrika / Jan	26.29	21.55	5.96	3.94	2.81
Maike	0.60	0.35	2.02	1.48	2.22
Kirsten / Niels	0.00	0.03	0.83	1.14	1.71

De Nederlandse naamgeving bestond tot 1950 voornamelijk uit traditioneel Nederlandse namen (groepen Jan/Hendrika en Johannes/Maria). Deze traditionele namen werden in de tweede helft van de twintigste eeuw massaal verlaten. Ze werden in eerste instantie gevolgd door de voor-moderne groepen Jeroen/Suzanne, Dennis/Laura en Mark/Linda. Deze voornaamgroepen waren vóór of rond 1983 op hun top en zijn inmiddels alle drie weer krachtig op hun retour. Ze werden gevolgd door groepen Kevin/Kim en Michael/Melissa, die gedomineerd worden door respectievelijk kortere en langere namen uit de Amerikaanse cultuur. Deze groepen lijken nu inmiddels ook hun top te hebben bereikt. De nieuwere ontwikkeling kenmerkt zich door *verbreding*. Oudere groepen verdwijnen niet helemaal, maar daarnaast komen nieuwe groepen op. Korte namen vieren hoogtij, waaronder korte internationale namen (groep Tim/Lisa) en korte Nederlandse namen (groep Bart/Anne). Maar ook de Friese namen (groepen Jelle/Fenna en Maaïke), Scandinavische namen (groep Lars/Kristen) en traditionele Nederlandse namen (groepen rond Teun) zijn vaak éénlettergrepige namen, hooguit gevolgd door een klinker of -ke uitgang (*Sanne, Femke, Jelle*). Daarnaast zijn er de langere Franse namen (groepen Charlotte, Yannick, Dominique), namen uit de geschiedenis en cultuur (groep Laurens/Willemijn), oudtestamentische namen (groep Daniël/Naomi), en natuurnamen (groepen Iris en Amber) die allemaal toenemen en ieder nu een aantal procenten van de naamdragers voor hun rekening nemen.

De ontwikkelingen die hier door middel van voornaamgroepen worden weergegeven, zijn veel minder goed zichtbaar in de top-15 van de voornamen zelf. Tabel 9 geeft deze top-15 voor de jaren 1940-1950, 1983, 1991 en 1999. Dat de voornaamgroepen Bart voor de jongens en Laura voor de meisjes als groep in 1999 aan de top staan, is bijvoorbeeld uit Tabel 9 niet af te lezen, omdat het totaalbeeld wordt verstoord door het succes van individuele namen.

Tabel 9. Top-15 voor jongens- en meisjesnamen voor 1983, 1991 en 1999, en voor het CBG-bestand van 1940-1950. De voornaamgroep voor elke voornaam wordt eveneens gegeven.

Jongens

	1940-1950		1983		1991		1999	
	voornaam	groep	voornaam	groep	voornaam	groep	voornaam	groep
1	<i>Johannes</i>	Johannes	<i>Johannes</i>	Johannes	<i>Kevin</i>	Kevin	<i>Tim</i>	Tim
2	<i>Jan</i>	Jan	<i>Mark</i>	Mark	<i>Thomas</i>	Jeroen	<i>Thomas</i>	Jeroen
3	<i>Cornelis</i>	Johannes	<i>Jeroen</i>	Jeroen	<i>Jeroen</i>	Jeroen	<i>Max</i>	Tim
4	<i>Hendrik</i>	Jan	<i>Dennis</i>	Dennis	<i>Johannes</i>	Johannes	<i>Nick</i>	Kevin
5	<i>Willem</i>	Jan	<i>Jan</i>	Jan	<i>Robin</i>	Dennis	<i>Rick</i>	Tim
6	<i>Pieter</i>	Johannes	<i>Martijn</i>	Jeroen	<i>Tim</i>	Tim	<i>Daan</i>	Bart
7	<i>Gerrit</i>	Jan	<i>Maarten</i>	Jeroen	<i>Jeffrey</i>	Michael	<i>Lars</i>	Niels
8	<i>Petrus</i>	Johannes	<i>Patrick</i>	Dennis	<i>Dennis</i>	Dennis	<i>Kevin</i>	Kevin
9	<i>Jacobus</i>	Johannes	<i>Peter</i>	Mark	<i>Mark</i>	Mark	<i>Niels</i>	Niels
10	<i>Wilhelmus</i>	Johannes	<i>Hendrik</i>	Jan	<i>Jan</i>	Jan	<i>Tom</i>	Tim
11	<i>Adrianus</i>	Johannes	<i>Bart</i>	Bart	<i>Rick</i>	Tim	<i>Jesse</i>	Jelle
12	<i>Gerardus</i>	Johannes	<i>Robert</i>	Dennis	<i>Steffen</i>	Dennis	<i>Bram</i>	Bart
13	<i>Hendrikus</i>	Johannes	<i>Sander</i>	Jeroen	<i>Nick</i>	Kevin	<i>Robin</i>	Dennis
14	<i>Antonius</i>	Johannes	<i>Cornelis</i>	Johannes	<i>Mike</i>	Kevin	<i>Jan</i>	Jan
15	<i>Jacob</i>	Jan	<i>Pieter</i>	Johannes	<i>Tom</i>	Tim	<i>Mike</i>	Kevin

Meisjes

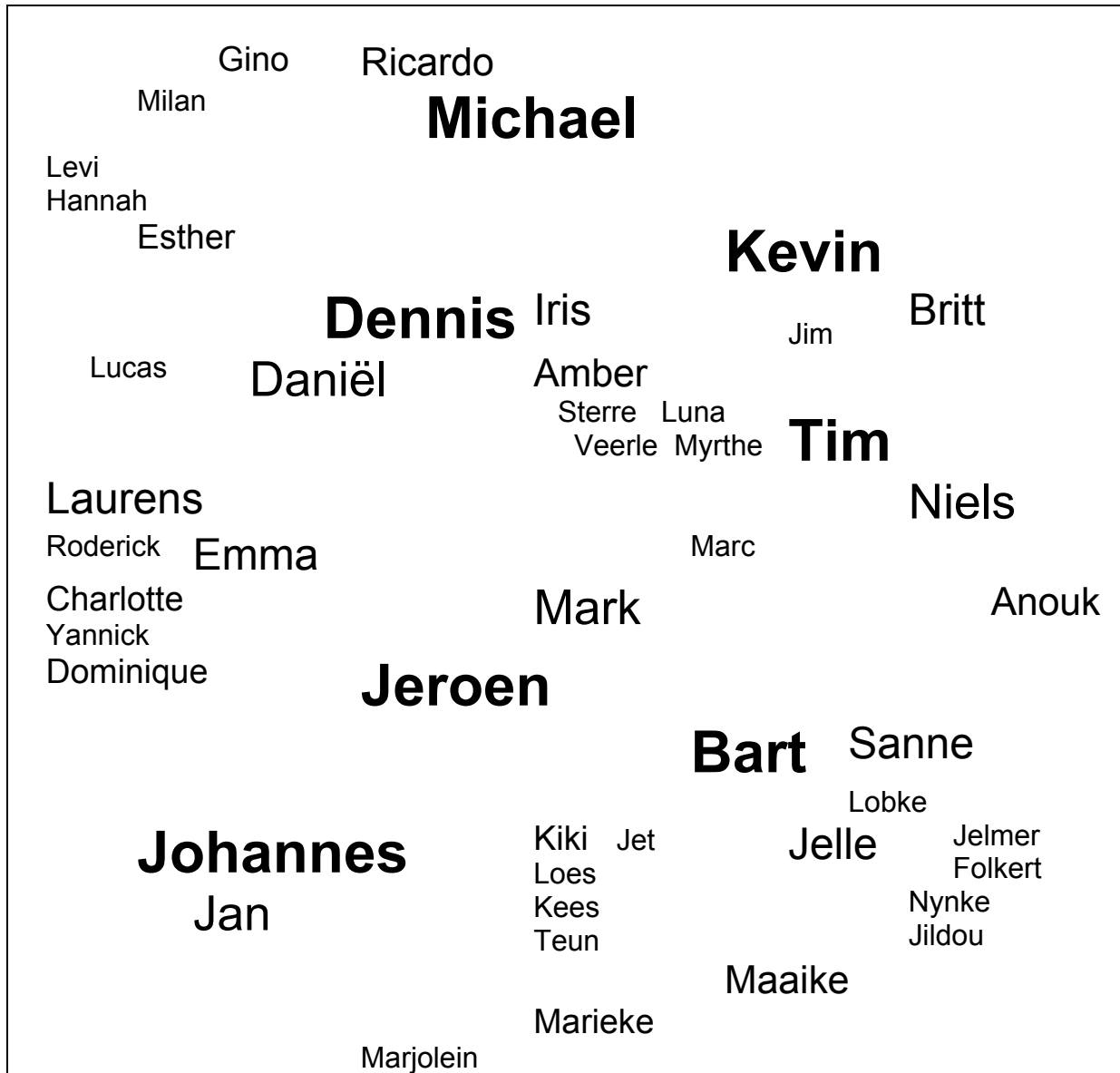
	1940-1950		1983		1991		1999	
	voornaam	groep	voornaam	groep	voornaam	groep	voornaam	groep
1	<i>Maria</i>	Maria	<i>Maria</i>	Maria	<i>Laura</i>	Laura	<i>Sanne</i>	Sanne
2	<i>Johanna</i>	Maria	<i>Linda</i>	Linda	<i>Maria</i>	Maria	<i>Lisa</i>	Lisa
3	<i>Anna</i>	Maria	<i>Johanna</i>	Maria	<i>Anne</i>	Anne	<i>Anne</i>	Anne
4	<i>Cornelia</i>	Maria	<i>Kim</i>	Kim	<i>Michelle</i>	Laura	<i>Anouk</i>	Anouk
5	<i>Wilhelmina</i>	Maria	<i>Wendy</i>	Laura	<i>Lisa</i>	Lisa	<i>Julia</i>	Emma
6	<i>Elisabeth</i>	Maria	<i>Esther</i>	Esther	<i>Sanne</i>	Sanne	<i>Iris</i>	Iris
7	<i>Hendrika</i>	Hendrika	<i>Chantal</i>	Laura	<i>Johanna</i>	Maria	<i>Romy</i>	Kim
8	<i>Catharina</i>	Maria	<i>Marieke</i>	Marieke	<i>Kelly</i>	Kim	<i>Laura</i>	Laura
9	<i>Adriana</i>	Maria	<i>Anna</i>	Maria	<i>Kim</i>	Kim	<i>Amber</i>	Amber
10	<i>Petronella</i>	Maria	<i>Suzanne</i>	Suzanne	<i>Melissa</i>	Melissa	<i>Emma</i>	Emma
11	<i>Jacoba</i>	Maria	<i>Patricia</i>	Laura	<i>Manon</i>	Anouk	<i>Demi</i>	Kim
12	<i>Geertruida</i>	Maria	<i>Elisabeth</i>	Maria	<i>Anna</i>	Maria	<i>Kim</i>	Kim
13	<i>Grietje</i>	Hendrika	<i>Joyce</i>	Kim	<i>Iris</i>	Iris	<i>Lotte</i>	Sanne
14	<i>Helena</i>	Maria	<i>Laura</i>	Laura	<i>Stephanie</i>	Laura	<i>Fleur</i>	Iris
15	<i>Aaltje</i>	Hendrika	<i>Daniëlle</i>	Laura	<i>Linda</i>	Linda	<i>Eva</i>	Anne

VIII. Voornaamgroepen in kaart

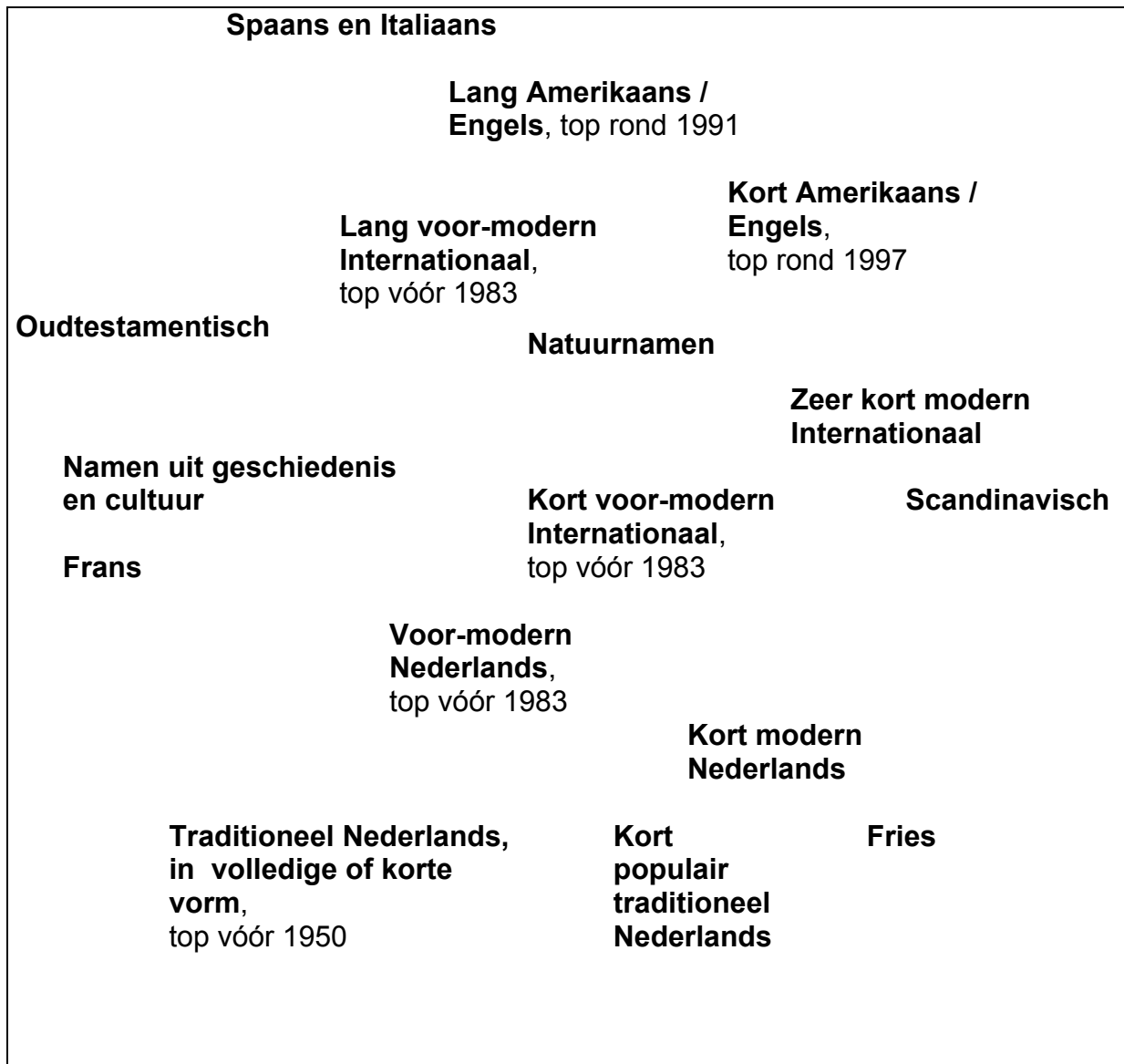
De relatiepercentages tussen de voornaamgroepen vertellen iets over de verwantschap van de voornaamgroepen. Hoe hoger het percentage, hoe meer verwant de voornaamgroepen zijn en hoe meer ouders namen uit beide groepen voor hun kinderen kiezen. Met behulp van dit percentage kunnen we de relaties tussen de voornaamgroepen inzichtelijk in kaart brengen. Daartoe positioneren we de namen in een kaart waarbij voornaamgroepen die verwant zijn (dat wil zeggen: een hoger relatiepercentage hebben) dichter bij elkaar liggen dan voornaamgroepen die weinig verwant zijn (waarvoor het relatiepercentage laag is) (zie figuur 1)⁶.

In figuur 1 is daarnaast de lettergrootte van de naam die de voornaamgroep representeert, gerelateerd aan de omvang van de voornaamgroep in 1999. Ook zijn een aantal kleinere voornaamgroepen opgenomen die niet eerder besproken zijn, maar die de kaart wel verhelderen. De kaart in figuur 2 geeft een samenvatting door de beschrijving van voornaamgroepen in algemene termen, en de vermelding van het topjaar, indien dat bereikt is. Daarmee wordt in die kaart ook de ontwikkeling in naamgeving zichtbaar.

⁶ Deze positionering is uitgevoerd in SPSS 10, met behulp van proximity scaling, waarvoor de relatiepercentages tussen de 25 voornaamgroepen in een gelijkheidsmatrix waren geplaatst. Een 2-dimensionale oplossing gaf de onderlinge relaties voldoende weer.

Figuur 1. Kaart van de belangrijkste groepen van westerse voornamen in Nederland op basis van de onderlinge relatiepercentages. Hoe dicht de groepsnamen bij elkaar staan, hoe nauwer hun relatie. Hoe vetter en groter de naam is afgedrukt, hoe groter het aantal naamdragers in de groep in 1999 was. Voor de duidelijkheid is een voornaamgroep met één naam aangeduid.

Figuur 2. Bewerking van de kaart in figuur 1, met een algemene beschrijving van voornaamgroepen. Wanneer de groep een top bereikt heeft, dan is dat aangegeven. De andere groepen stijgen nog steeds.

IX. Conclusies

In dit artikel bespraken we de voornaamgeving in Nederland tussen 1983 en 1999 op grond van een vrijwel volledig bestand van de eerste voornaam van 3,5 miljoen kinderen die geboren zijn in die periode. Aanvullende gegevens over de naamgeving binnen een gezin bood een unieke mogelijkheid om de voornaamgeving te onderzoeken vanuit het perspectief van de ouders. Dit perspectief werd gevonden onder de aanname dat de naamgeving van kinderen in een gezin meestal door dezelfde overwegingen wordt bepaald. De gevonden groepering van voornamen kan hiërarchisch geïnterpreteerd worden. De hoofdingeling in de 4013 onderzochte voornamen is die van de westerse, Arabische en Turkse cultuur. Namen uit deze culturen komen zelden in hetzelfde gezin voor. Nadere bestudering van de overige 146.000 voornamen zal ongetwijfeld meer culturen zichtbaar maken, die kleiner van omvang zijn, waaronder bijvoorbeeld de Hindoestaanse, Vietnamese, Chinese en Japanse culturen.

Binnen de naamgeving in de westerse cultuur zien we tot 1950 voornamelijk een traditionele naamgeving (meer dan 90% van het totaal aantal personen). Op basis van de officiële registraties kunnen de namen gesplitst worden naar het al dan niet gebruiken van de volledige naamvorm. Deze vorm zal meestal corresponderen met het al dan niet katholieke geloof van de drager. Bij de roepnaam zullen de verschillen minder duidelijk zijn geweest. Daarnaast zijn er de Friese en Hebreeuwse namen, die ieder in omvang echter de 1% niet overschrijden.

In 1983 is de voornaamgeving aanzienlijk complexer. Het is jammer dat voor de tussenliggende periode niet zulke uitgebreide gegevens voorhanden zijn, want er is in de periode 1950-1983 meer veranderd dan in de 17 jaar daarna. Naast de sterke afname van de traditionele voornaamgroepen (Jan/Hendrika en Johannes/Maria) tot 20-25% in 1983 en 8-11% in 1999, zien we drie belangrijke nieuwe voornaamgroepen (Jeroen/Suzanne, Dennis/Laura, Mark/Linda) die tussen 1950 en 1983 hun top hebben bereikt en in 1983 op hun retour zijn. Deze voornaamgroepen hebben waarschijnlijk de verandering ingezet. De motieven die er aan ten grondslag liggen lijken vooral te maken te hebben met een modernisering en internationalisatie van de naamgeving. Ouders gaan kiezen voor respectievelijk een langere Nederlandse naam (groep Jeroen/Suzanne), een langere Frans-Engels georiënteerde naam (groep Dennis/Laura), of een algemeen internationale naam (groep Mark/Linda).

Vóór 1983 heeft zich naast de Frans-Engels georiënteerde groep ook een Amerikaans-Engelse groep (Michael/Melissa) ontwikkeld die rond 1990 op zijn top was en inmiddels weer aan het afnemen is. Meer algemeen lijkt de opkomst van de korte naam te zijn. Kortere Amerikaans-Engelse namen (voornaamgroep Kevin/Kim) lijken in 1999 over hun hoogtepunt heen. Maar de populariteit van de korte naam komt vooral tot uitdrukking in de nog steeds groeiende groepen korte algemeen internationale voornamen (groep Tim/Lisa) en korte Nederlandse voornamen (groep Bart/Anne). De laatste groep is voor jongens inmiddels de grootste in omvang.

Verder is er een diversiteit aan motieven herkenbaar in andere groeiende groepen, waarvan de belangrijkste zijn: natuurnamen voor meisjes (met bloemen- en edelsteennamen), namen uit de geschiedenis en cultuur, Friese namen, Scandinavische namen, Franse namen, oudtestamentische namen. Binnen groepen blijkt er vaak aandacht te zijn voor overeenkomsten in het naameinde.

Bezien we de ontwikkeling van verdeling van de voornamen over de voornaamgroepen, dan valt op dat de grote groepen in omvang afnemen en de kleinere groepen groeien. Geen van de groepen omvatte in 1999 voor zowel jongens als meisjes meer dan 10% van alle kinderen. Als we aan de voornaamgroepen een zekere sociaal-culturele betekenis zouden mogen toekennen, dan zouden de voornaamgroepen een afspiegeling kunnen vormen van een multiculturele, pluriforme samenleving. Om zulke sociaal-culturele aspecten in de naamgeving te onderzoeken zijn aanvullende gegevens nodig. Dit onderzoek is mogelijk omdat ook de geografische spreiding van de voornamen van het AKW-bestand bekend is⁷.

De pluriformiteit van de motieven in de hedendaagse naamgeving kon zichtbaar gemaakt worden omdat een voldoende aantal ouders de motieven met een zekere consequentie hanteren. Dat was het uitgangspunt van het onderzoek en deze hypothese kan bevestigd geacht worden, althans voor een flink deel van de ouders. Daarnaast werd ook duidelijk dat deze systematiek moeilijk vindbaar was, omdat in getal de naamkeuzen *buiten* de voornaamgroep vrijwel altijd domineren. Die keuzen spreidden zich echter vrij willekeurig over zeer veel andere voornamen. Dat er toch zinvolle en interpreteerbare voornaamgroepen konden worden gevonden, is - naast de willekeurigheid van de spreiding naast de voornaamgroep - vooral te danken aan de miljoenengrootheid van de voornaambestanden. Daardoor kon de systematiek zich onderscheiden.

Als ouders expliciet gevraagd wordt naar de motieven voor de naamkeuze van hun kinderen, dan blijkt dat voornamelijk een mooie, leuke of welluidende naam te zijn (50%) (enquête over de naamgeving van 3119 kinderen; Gerritzen, 1997, 1998 pp. 93 – 105). Zo'n 3% van de ouders gaf als motief dat de naam past bij die van de andere kinderen. Dat lijkt als basis voor het huidige onderzoek erg gering. 'Passendheid' kan echter ook impliciet in mooie, leuke of welluidende namen verwerkt zijn. De laatste omschrijvingen zijn in principe op alle namen van toepassing, hoezeer ouders daarover ook van mening kunnen verschillen. Het grotere motief 'vernoeming' (32%) kan een rol spelen in de hier gevonden traditionele voornaamgroepen. Daarnaast noemden ouders in het bovengenoemd onderzoek nog een aantal motieven die we aan de hier gevonden naamgroepen kunnen relateren, zoals 'buitenlandse naam' (5,3%), 'Nederlandse naam' (2,8%), 'korte naam' (1,8%), 'bijbelse naam' (1,7%), 'internationale naam/twee talen uitspreekbaar' (0,2%). Het gaat hier om kleine percentages en het lijkt er op dat ouders in het algemeen moeilijk hun motieven kunnen benoemen in termen die naamkundig hout snijden. Toch lijken die motieven er op basis van het huidige onderzoek wel degelijk te zijn. Daarbij kan de notie van subcultuur een rol spelen. Als ouders algemene tendensen in hun eigen sociale omgeving (onbewust) overnemen dan kan dat leiden tot systematiek. Men vindt mooi en welluidend wat in de eigen sociaal-culturele omgeving passend wordt geacht. Dat kan leiden tot specifieke, sociaal-cultureel bepaalde voornaamgroepen.

De traditionele voornaamgroepen Johannes/Maria, Jan/Hendrika lijken sterk verbonden met het katholieke en protestantse volksdeel (zie ook Gerritzen, 1998 p.8). De ontkerkelijking in de tweede helft van de 20^e eeuw kan er toe geleid hebben dat andere, niet op het geloof gebaseerde sociaal-culturele groepen zichtbaar werden via de naamgeving. Maar als we onze resultaten in die richting willen duiden dan is aanvullend onderzoek nodig. Ook de in die periode ontstane Surinaamse, Turkse, Marokkaanse en andere gemeenschappen hebben hun stempel op de naamgeving gedrukt en die hebben we hier nog maar gedeeltelijk ontrafeld. En ook *waarom* ouders gingen kiezen voor internationale voornamen en *waarom* korte

⁷ De voornamen zijn bekend per viercijferige postcodegebied, en daarvan zijn enige algemene sociaal-economische indicatoren beschikbaar (Centraal Bureau voor Statistiek).

voornamen populair werden, *waarom* natuurnamen, Friese voornamen, en vele andere categorieën nu in opmars zijn, zijn vooralsnog onbeantwoorde vragen. We kunnen de ontwikkeling in de Nederlandse voornaamgeving beschrijven en in kaart brengen, maar de precieze drijfveren lijken noch ouders noch wetenschappers vooralsnog goed onder woorden te kunnen brengen.

Dankbetuiging

De auteur is veel dank verschuldigd aan Doreen Gerritzen voor haar samenwerking en haar kritische en constructieve commentaar op eerdere versies van dit artikel.

Referenties

Gerritzen, D. (1997). Motieven bij de keuze van voornamen. *Naamkunde* 29, pp. 119-143.
Gerritzen, D. (1998). *Voornamen*. Proefschrift Universiteit van Amsterdam.

Bijlage A. Procedure voor naamgroepering

We willen voornamen bij elkaar te brengen in groepen waarbinnen de voornamen onderling nauw verbonden zijn. Deze verbondenheid wordt uitgedrukt in het relatiepercentage van een naampaar (zie paragraaf IV). Daartoe wordt de volgende procedure gevolgd. We ordenen eerst alle naamparen op relatiepercentage. Dan beginnen we bij het naampaar met het hoogste percentage. We besluiten dat deze namen tot een groep behoren en geven de groep de meest frequente naam van het paar. Dan gaan we naar het volgende naampaar, met het één na hoogste relatie percentage. Dan kunnen in het algemeen drie situaties ontstaan:

- (1) De beide namen van het paar zijn beiden al eerder aan een groep toegekend. We doen dan niets.
- (2) Eén naam van het paar is al aan een groep toegekend, de andere niet. Dan besluiten we dat de nog niet toegekende naam ook tot de groep behoort.
- (3) Beide namen zijn nog niet aan een groep toegekend. Dat is identiek met de beginsituatie. Er wordt een nieuwe groep gevormd die de naam van de meest frequente naam van het paar krijgt.

Zo doorlopen we alle naamparen. Het resultaat is dat er groepen namen zijn ontstaan en dat elke voornaam aan een groep is toegekend. Dit noemen we de initiële groepsnaam van de voornaam.

Het resultaat van deze procedure wordt voor elke doelnaam voornamelijk bepaald door de naam waarmee het hoogste relatiepercentage wordt behaald. Dat hoeft niet altijd het meest optimale resultaat te zijn, bijvoorbeeld als na de meest gerelateerde naam een reeks andere, gerelateerde voornamen komt die tot een andere groep behoren. Daarom wordt een correctieronde uitgevoerd. Per naam worden alle voornamen van broers en zusters bijeengebracht, op volgorde van relatiepercentage. Dan wordt aan elke aan deze voornamen van broers en zusters de initiële groepsnaam gekoppeld. Vervolgens wordt van alle voornamen die tot dezelfde initiële groep behoren de aantallen opgeteld en wordt onderzocht welke initiële groep *als groep* het meest aan de doelnaam gerelateerd is. Deze groepsnaam wordt dan aan de doelnaam toegekend als definitieve groepsnaam. Als voorbeeld geeft Tabel A.1 de top-10 van meest aan *Esther* gerelateerde namen en hun initiële indeling in groepen. Deze corresponderen in de top met oudtestamentische meisjes (groep Esther), respectievelijk jongensnamen (groep David). Daarnaast zijn er namen die toegekend zijn aan groepen rond o.a. Frank, Jeroen en Astrid.

Tabel A.1. Top-10 van voornamen die het meest met de naam *Esther* verwant zijn en hun initiële groepsnaam.

Voornaam	Relatiepercentage	Initiële groepsnaam
<i>Judith</i>	2,7	Esther
<i>Mirjam</i>	2,4	Esther
<i>Ruben</i>	1,2	David
<i>David</i>	1,2	David
<i>Daniël</i>	1,1	David
<i>Linda</i>	1,1	Frank
<i>Jeroen</i>	1,0	Jeroen
<i>Mark</i>	0,9	Frank
<i>Astrid</i>	0,9	Astrid
<i>Laura</i>	0,8	Frank

De oudtestamentische namen bevinden zich onder de meest frequente namen. Er zijn vooral buiten de top-10 vaak veel andere namen die *samen* als een initiële voornaamgroep toch kunnen domineren. Deze namen zijn ieder weliswaar minder krachtig verbonden met de naam *Esther*, maar omdat het er zoveel zijn worden ze als groep belangrijk. Hierdoor kan gemakkelijk een verkeerde definitieve groepering van de doelnaam volgen (namelijk een voornaamgroep met hoogfrequente voornamen, zoals *Frank* of *Jeroen*). Het blijkt dat de meest plausibele groeperingresultaten ontstaan als we in de definitieve bepaling van de voornaamgroep alleen die namen van broers en zusters betrekken die een relatiepercentage hebben van meer dan 1/10 van het hoogste relatiepercentage (voor *Esther* ligt die grens op 0,27 %).

Deze procedure wordt voor alle namen uitgevoerd. Daarna wordt de hele procedure drie maal herhaald. Wanneer een naam van groep verandert kan dit namelijk een effect hebben op de beslissing voor de definitieve voornaamgroep van andere namen. Na drie herhalingen is een stabiel resultaat bereikt.